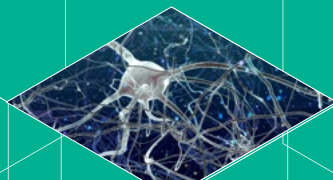

Dioraphte

jaar
bericht
2018

Dioraphte

jaar
bericht
2018

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
Bestedingen geografisch	8
Sociale Initiatieven in Afrika	10
ICDI	13
Maisha Meds	14
100WEEKS	15
Heifer Nederland	16
Lively Minds	17
Evidence Action	18
Shack Dwellers International	20
WeForest	21
Jacaranda Health	22
No Means No Worldwide	23
Sociale Initiatieven in Nederland	24
KDC Aandachtslab	27
Diversiteitsland	28
Humanitas Noord	29
NewBees	31
Jongerenrechtbanken	33
Prentenboekenplus	34
Justice and Peace	35
iMMO	37

Wetenschap en Onderzoek	38
bijen@wur op weg naar	41
Arista Bee Research	41
AMC Parasitologie	42
EspeRare	43
Care4BrittleBones	44
VUmc Alzheimercentrum	45
Podiumkunsten	46
Theaterfestival Boulevard	49
Delft Fringe Festival	50
Oerol	51
LeineRoebana	52
Operadagen Rotterdam	54
Peter de Grote Festival	55
Cultureel Erfgoed	56
Landgoed Fraeylemaborg	59
Noord-Hollands Archief	60
De Museumfabriek	61
Hervormde Gemeente Harderwijk	62
Middeleeuwse Archieven Amsterdam	63
Bestuur	64
Adviseurs	66
Overzicht toekenningen 2015 t/m 2018	68
Colofon	70

Voor u ligt het vierde jaarbericht dat Dioraphte uitbrengt. Zoals vorig jaar al aangekondigd hebben we met ingang van 2018 onze portefeuilles anders verdeeld. We zijn iets minder geld in Afrika gaan uitgeven en meer aan Sociale Initiatieven, Podiumkunsten en Wetenschap en Onderzoek in Nederland. Met name het budget voor Sociale Initiatieven in Nederland is verhoogd, van 1,65 naar 3,5 miljoen euro. Met dat geld hebben we, omdat we denken dat dat nú nodig is, in het bijzonder projecten willen steunen die zich richten op de integratie van de vluchtelingen die de afgelopen jaren naar ons land zijn gekomen. Voorbeelden daarvan vindt u in dit jaarverslag. In verband hiermee hebben we ook het team projectadviseurs op dit gebied uitgebreid. Mustapha Charifi is als tweede projectadviseur aangetrokken, naast Henk van Stokkom –projectadviseur voor Afrika en Wetenschap en Onderzoek en tevens onze operationeel directeur. Antoon Ott was ook dit jaar weer onze vertrouwde projectadviseur voor Cultureel Erfgoed.

Bij Podiumkunsten is een wisseling van de wacht opgetreden. Michaela van Wassenaer heeft, na vijftien jaar onze projectadviseur te zijn geweest, besloten iets anders te willen gaan doen. We danken Michaela voor haar grote betrokkenheid bij de sector en voor haar adviezen. Gelukkig hebben we in Lonneke Regter een uitstekende opvolger gevonden. Lonneke is per 1 oktober 2018 begonnen. Ook ons budget voor Podiumkunsten is verhoogd, en daarmee gaan we vooral de theatersector wat meer steunen.

Op het gebied van Sociale Initiatieven in Nederland, Podiumkunsten en Cultureel Erfgoed kunnen subsidienten zich nog steeds op eigen initiatief via de website aanmelden. Voor Sociale Initiatieven in Afrika en Wetenschap en Onderzoek hebben we echter besloten dat we uitsluitend zelf op zoek gaan naar geschikte projecten, teneinde meer focus aan te kunnen brengen.

Bij Wetenschap en Onderzoek willen we de komende jaren onder meer het accent leggen op zeldzame ziekten. Vanwege het ontbreken van *economies of scale* is daar vaak onvoldoende financiering voor, terwijl het ontwikkelen van nieuwe therapieën en begeleiding van patiënten in deze groep wel van groot belang blijft. We steunen daarbij onder meer een aantal patiëntenorganisaties. Daarnaast richten we ons op *neglected tropical diseases* en voedselzekerheid en blijven we Alzheimer-onderzoek aan de VU steunen.

In Afrika blijven we ons richten op vier landen waaraan we ons hebben gecommitteerd: Kenia, Oeganda, Malawi en Ethiopië. Vanwege de instabiele politieke situatie in Zuid-Soedan beperken we ons daar momenteel tot bescheiden steun aan partners waarmee we al geruime tijd samenwerken.

De werkwijze van Dioraphte blijft bij dit alles ongewijzigd. We hebben geen eigen kantoor, maar werken met een actief bestuur van vijf leden, dat intensief samenwerkt met een kleine groep deskundige pro-

jectadviseurs en met een operationeel directeur die met een klein team de projectadministratie beheert en een groot deel van de communicatie en afwikkeling uitvoert. De financiële administratie is uitbesteed aan Jac's den Boer & Vink. Verder blijft onze filosofie dat wij graag achter de schermen nieuwe initiatieven steunen en aldus kraamkamers financieren, zaken die anders moeilijk van de grond zouden komen.

U vindt in dit jaarverslag uit alle sectoren waarin we actief zijn weer een aantal mooie voorbeelden van wat we hebben kunnen doen met de financiële middelen die de oorspronkelijke twee schenkers aan Dioraphte ter beschikking hebben gesteld. Wij blijven hen zeer dankbaar voor de mogelijkheden om met dit geld kleine stukjes van de wereld gezonder, welvarender, gelukkiger en mooier te maken.

Namens het bestuur,
Arnold Croiset van Uchelen - voorzitter

Bestedingen geografisch

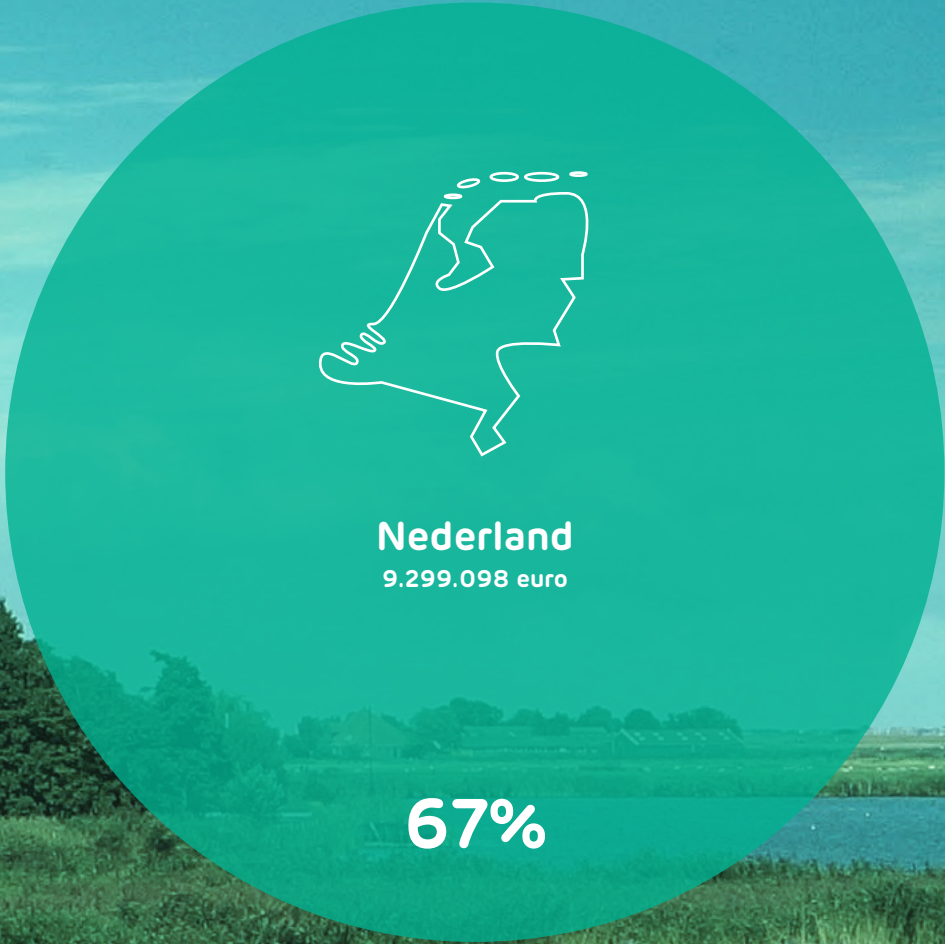
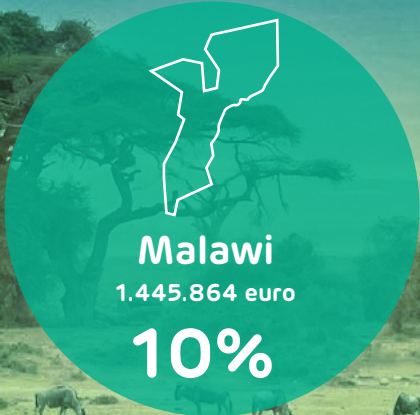
6%

7%

7%

Sociale Initiatieven in Afrika

Dioraphte geeft financiële steun aan sociaal-maatschappelijke projecten in Ethiopië, Kenia en Oeganda. In Malawi steunt Dioraphte enkele langer lopende programma's maar geen projecten. De focus ligt, direct of indirect, op mensen die in armoede en isolement leven.

53 toekenningen
totaal 4.491.196 euro

ICDI

bewustwording voorkomt schooluitval van Ethiopische meisjes

In Ethiopië verlaten vijftig van de honderd kinderen vóór de vijfde klas hun school. Nog eens dertig stoppen vóór de achtste klas. Het zijn vooral meisjes die afhaken. Samen met de lokale partners ESD en HIWOT onderneemt International Child Development Initiatives (ICDI) actie om die tendens een halt toe te roepen. 'We zien een echte mentaliteitsverandering plaatsvinden.'

Diepgewortelde gebruiken, familietradities, vooroordelen en armoede zijn veelgenoemde oorzaken van het feit dat veel meisjes de lagere school, laat staan de middelbare school, niet afmaken. Een complex van factoren; dat vraagt om een heuse bewustzijnsverandering. Niet alleen bij de meisjes zelf, maar ook bij de jongens, bij hun ouders, leraren en bij de gemeenschap. Die brede aanpak vormde het fundament van de door ICDI geïnitieerde pilotproject Education matters more, especially for girls. Tussen 2015 en 2017 werden zo'n tweeduizend meisjes op tien lagere en middelbare scholen bereikt. Het resultaat was dat aanzienlijk meer meisjes naar school gaan en blijven gaan. Bovendien is er binnen hun gemeenschappen veel meer draagvlak voor meisjesonderwijs.

Menstruatie

Hierdoor geruggesteund schalen de drie partners het project nu op van tien naar twintig scholen, zodat in totaal vijfduizend meisjes worden bereikt. De tien nieuwe scholen bevinden zich in de districten regio North Shoa Zone in Amahara provincie. Er is geleerd van de opgedane ervaringen in het eerdere project. 'Met name de menstruatie blijkt vaak een reden om thuis te blijven,' aldus Rutger van Oudenhoven, senior programmanager van ICDI. 'Scholen waren daar niet op ingericht. Geen schone wc's, geen rustruimte... Vaak ontbrak het de meisjes simpelweg aan maandverband.'

Een van de programma-activiteiten is dan ook het met lokaal beschikbare materialen vervaardigen van maandverband. De productie gebeurt vaak groepsgevoels in een speciaal daarvoor ingerichte ruimte, waarin ook jongens welkom zijn. Van Oudenhoven: 'Tijdens het maakproces wordt van alles besproken. Bijvoorbeeld *Sexual and Reproductive Health Rights*-onderwerpen als vrouwenbesnijdenis en kindhuwelijken. Ik was verrast over de openheid en kennis die de kinderen toonden tijdens die bijeenkomsten.'

Moeders

De kracht van het programma is dat de leraren, ouders en ook de gemeenschap achter de emancipatie van de meisjes staan. 'We zijn vanaf het begin heel erg open geweest over onze intenties. Daardoor resoneerde het al in de districten. Er zijn bijeenkomsten met leraren, geestelijken, politie, ouders... Je hoort moeders vertellen: "Ik ben op mijn dertiende getrouwd, dat wil ik niet voor mijn dochter." Er is een echte mentaliteitsverandering gaande.'

ESD en HIWOT zijn de partners die het programma ter plekke handen en voeten geven. 'We onderhouden goede contacten met de lokale autoriteiten,' vertelt Aemiro Mussie, deputy director van ESD. 'We trainen de leraren op het gebied van seksuele ontwikkeling en emancipatie. Bovendien werken we samen met de schoolmanagers en de Parent Teachers Associations om het bewustwordingsprogramma te implementeren en de scholen meer *girl friendly* te maken. Via een tutorial-programma krijgen ze extra onderwijs in Engels, wiskunde, natuurkunde en maatschappijleer, met betere cijfers tot gevolg. De armste meisjes krijgen een beetje geld voor de aanschaf van schoolspullen. We zien de schooluitvalpercentages duidelijk dalen. Bovendien neemt het zelfvertrouwen van de meisjes toe. Al met al zien we een betekenisvolle verandering in hun leven.'

TOEKENNING DIORAPHTE 77.606 euro

Maisha Meds betere en goedkopere medicijnen voor de allerarmsten

Naar schatting ontbeert de helft van de Keniaanse bevolking een ziektekostenverzekering. Vanwege een slecht functionerend publiek zorgsysteem zijn veel Kenianen aangewezen op private zorg. Daar betalen ze de hoofdprijs voor medicijnen en diagnoses; een drama voor met name de armen. Het gevolg is dat bijna veertig procent van de Kenianen medische zorg uitstelt of er zelfs van afziet. De gezondheidsorganisatie Maisha Meds wil daar verandering in brengen door mensen met een laag inkomen in Oost-Afrika te verzekeren van de meest essentiële medicijnen. Software van Maisha Meds is momenteel in gebruik bij meer dan driehonderd apotheken in Kenia en Tanzania. Het zogenoemde *Point of Sale*-systeem zorgt voor een voordeligere inkoop, beter voorraadbeheer en efficiëntere afgifte van kwalitatief betere medicijnen.

De volgende stap die Maisha Meds met de steun van Dioraphte neemt is de ontwikkeling van een digitaal voucher platform. CEO Jessica Vernon legt uit: 'We willen een vergoedingssysteem bouwen waarmee alle producten die nodig zijn om aan Universal Health

Coverage [de gezondheidszorgnorm die door de WHO is gesteld, red.] te voldoen gratis te verkrijgen zijn. Via de door ons ontwikkelde Open Data Kit kunnen apothekers bepalen wie in aanmerking komt voor welke medicijnen of voor nadere diagnose. Denk aan zwangerschapsproducten, malariapillen, diabetesmedicijnen of HIV-zelftests. Voor elke patiënt die zorg heeft ontvangen vergoeden we nog dezelfde dag via de mobiele telefoon de kosten aan de apotheek.'

Het platform zal de komende twee jaar ten behoeve van het bestaande netwerk van inmiddels tweehonderdvijftig Keniaanse apotheken worden ingezet. Naar schatting profiteren zestigduizend patiënten daarvan. Het eerste jaar staat in het teken van het testen van het platform. Op basis daarvan vindt vergelijking van kosteneffectiviteit plaats met andere modellen. Als die positief uitpakt – en Vernon heeft hoge verwachtingen –, gaat Maisha Meds met de resultaten de boer op om de farmaceutische industrie, verzekeraars en fondsen te enthousiasmeren. 'Ons streven is om via ons model een miljoen Kenianen te voorzien van essentiële medicijnen.'

TOEKENNING DIORAPHTE 100.000 euro

100WEEKS

via cash transfers uit de extreme armoede

Het idee is simpel: maak elke week via de mobiele telefoon geld over naar de allerarmsten en laat hen zelf beslissen hoe het te besteden. Het blijkt een effectieve en veelal duurzame manier van armoedebestrijding. Daarom hebben Jeroen de Lange en Gitte Büch 100WEEKS in het leven geroepen: een platform dat direct geld geven op grote schaal mogelijk maakt. Fondsen en particulieren doneren geld. Vrouwen in Rwanda, Ghana en nu ook in Oeganda krijgen honderd weken lang elke maandagochtend acht euro overgemaakt via hun mobiele telefoon en mogen daar vrijelijk over beschikken. Voorwaarde is wel dat ze een financiële training volgen. Het streven van 100WEEKS is dat vanaf 2022 elk jaar 10.000 vrouwen (en hun gezinnen) in het programma instromen en er dus ook elk jaar 10.000 uitstromen. Uit een pilot blijkt dat het merendeel van de vrouwen blijvend uit de extreme armoede komt.

Met de donatie van Dioraphte worden twintig vrouwen in Zuid-Oeganda gesteund. Daarnaast ontwikkelt 100WEEKS van het geld een meetsysteem. Gitte Büch: 'Ons lokale team belt elke drie maanden alle vrouwen die een cash transfer krijgen. Aan de hand van een standaardvragenlijst kijken we hoe het gaat, hoe ze er financieel voorstaan, of hun kinderen naar school gaan, enzovoort. Ook volgen we de vrouwen in hun ontwikkeling. Tonen ze bijvoorbeeld ondernemerschap?'

De data die aldus wordt vergaard geeft 100WEEKS een schat aan informatie. Niet alleen over het wel en wee van de vrouwen, maar de database stelt de organisatie ook in staat gebieden met elkaar te vergelijken. 'Waarom slaat het concept op de ene plek sneller aan dan op de andere? Indien nodig kunnen we direct interveniëren. We maken op basis van de data ook visuals, die we delen met onze donateurs. In een paar beelden kan bijvoorbeeld Dioraphte straks zien hoe het de groep vergaat die ze steunt.'

TOEKENNING DIORAPHTE 70.000 euro

Noord-Oeganda heeft een van de hoogste jeugdwerkloosheidcijfers ter wereld. Met name voor jongeren op het platteland gaapt er een enorme kloof tussen hun opleidingsniveau en vaardigheden en de arbeidsmarkt. Heifer en Edukans slaan de handen ineen om dat gapende gat te dichten. In het district Dokolo worden 3200 ongeschoolde jongeren drie jaar lang praktijkgericht onderwezen en wordt werkgelegenheid gecreëerd in winstgevende agrarische productieketens. Het project richt zich met name op de productie van mais, pinda's, zonnebloemen en soja.

Directeur Rian Fokker is net een paar dagen terug van een werkbezoek aan het project: 'De deelnemende jongeren zijn georganiseerd in 128 groepen van zo'n 25 leden. Twee getrainde "modelboeren" begeleiden elke groep. Op hun land kunnen de jongeren toepassen wat ze hebben geleerd.' Fokker had een ontmoeting met twee groepen, onder een mangoboom. 'Het enthousiasme was mooi om te zien. Ze zijn nu samen aan het sparen in voorbereiding op het groeiseizoen. Vóór maart moet het zaad zijn gekocht.'

De groep is een belangrijke structuur in het opleidingstraject. 'Ik sprak met Eunice Alaba, een jonge vrouw, die door een zwangerschap vroegtijdig de school had verlaten en haar droom om lerares te worden in duigen zag vallen. Ze vertelde: 'De groep betekent zo veel voor me. Alle informatie waarnaar ik zo lang heb verlangd krijg ik nu via de anderen. Ik geniet van de solidariteit.' Ook de lokale overheid juicht de collectiviteit toe. Fokker: 'Het is eigenlijk voorsorteren op een coöperatie. Straks, aan het eind van de opleiding, is het de bedoeling twee agri-business hubs te bouwen. Dat is een plek waar de kersverse boeren hun producten opslaan en gezamenlijk verkopen. Zo staan ze direct in verbinding met de markt en hebben ze een sterkere positie om eerlijke prijzen af te spreken. We zijn nu al met grote bedrijven in gesprek, bijvoorbeeld met een producent van zonnebloemolie. Als zij de jonge boeren goed zaad leveren, krijgen ze straks hogere kwaliteit zonnebloempitten terug.'

TOEKENNING DIORAPHT 60.000 euro

In Oeganda gaan de meeste kinderen pas op hun zesde naar school. Kleuterscholen bestaan wel, maar zijn privé en voor de doorsnee-Oegandeese onbetaalbaar. Bovendien beschikken de ouders in de afgelegen dorpen vaak niet over de vaardigheden om hun kinderen thuis de juiste zorg en onderwijs te geven. 'De afgelegen agrarische gemeenschappen worden vaak over het hoofd gezien door de landelijke overheid,' zegt Alison Naftalin, CEO van Lively Minds. 'De bewoners zijn veelal ongeletterd en verstoken van elektriciteit, televisie en mobiele telefonie. In deze dorpen ontberen de ouders de benodigde informatie en vaardigheden.' Door deze combinatie van factoren lopen kinderen al vroeg een achterstand op,

aldus Naftalin. 'De laatste jaren is veel onderzoek gedaan naar het belang van "early childhood care and education". Daaruit komt naar voren dat juist die eerste kindjaren cruciaal zijn. Kinderen die voor hun zesde adequate zorg en goed onderwijs krijgen, blijken op latere leeftijd gezonder, doen het beter in school en leren langer en hebben gunstigere economische vooruitzichten.'

Lively Minds heeft daarom een ambitieus programma opgezet, dat 39.000 jonge kinderen uit 325 achtergebleven plattelandsdorpen moet voorzien van zorg en onderwijs. Daartoe zet de stichting twee instrumenten in: in elk dorp worden dertig ongeschoolde moeders getraind om de zogenoemde educatieve Playschemes te kunnen draaien. Daarnaast is er maandelijks een ouderschapswerkshop voor moeders om hun huiselijke leer- en zorgvaardigheden te verbeteren. 'Tijdens de Playschemes ontwikkelen kinderen zich zowel mentaal als talig en sociaal,' aldus Naftalin. 'De kracht is dat ze in bestaande gebouwtjes of onder een boom plaatsvinden met ter plekke beschikbare materialen. Ze leveren een hoge kwaliteitsimpuls tegen lage kosten. In Ghana draaien we al een paar jaar een vergelijkbaar programma. Een eerste onafhankelijke evaluatie wijst op significante sociale en mentale vooruitgang bij de kinderen. En op empowerment bij de moeders. Zij winnen aan respect en standing in hun dorpen.'

TOEKENNING DIORAPHT 100.000 euro

Evidence Action afgestudeerden helpen onderpresterende scholieren

Het project Winning Start koppelt minder presterende scholieren aan recent afgestudeerde vrijwilligers. Na een jaar is zowel het reken- als het taalniveau van de meeste kinderen aanzienlijk opgekrikt. De Keniaanse overheid heeft het concept omarmt en geïncorporeerd in een nationaal vrijwilligersprogramma, G-United. Evidence Action wil Winning Start nu verder evalueren en finetunen zodat het model ook toegepast kan worden in andere sub-Sahara landen.

In ontwikkelingslanden is het percentage kinderen dat de lagere school bezoekt indrukwekkend gestegen. Helaas houdt de kwaliteit van het onderwijs daarmee geen gelijke tred. In Kenia bijvoorbeeld gaat 85 procent van de kinderen naar de lagere school, slechts elf procent van de kinderen in de derde klas kan Engels lezen (een van de twee officiële talen in Kenia) en slechts drie procent kan een rekensom oplossen. Oorzaken daarvan zijn bijvoorbeeld te grote klassen en te weinig geschikt lesmateriaal. Maar de belangrijkste oorzaak is dat de scholieren ingedeeld zijn naar leeftijd en niet naar niveau. Winning Start daarentegen gaat uit van het Teaching at the Right Level-principe, waarbij getrainde vrijwilligers in naschoolse uren de minder presterende scholieren bijspijkeren in rekenen en taal.

Sociale cohesie

Het programma levert ook voordelen op voor de recent afgestudeerde vrijwilligers, meent Samantha Bastian, adjunct-directeur van Evidence Action Beta (de incubator van de stichting). 'Zij ontwikkelen hun soft skills, doen onderwijservaring en culturele kennis op. Bovendien versterkt de samenwerking tussen scholen en universitaire alumni de sociale cohesie.' Geen won-

Veilig water

Een ander project van Evidence Action dat Dioraphte steunt is "Dispensers for Safe Water". Wereldwijd ontberen meer dan twee miljard mensen toegang tot schoon drinkwater. Ongeveer een derde van hen leeft in afgelegen gemeenschappen in de Afrikaanse sub-Sahara. Onveilig water kan diarree veroorzaken en diarree is de op een na belangrijkste veroorzaker van kindersterfte. In Kenia, Uganda en Malawi alleen al sterven vijftienduizend kinderen per jaar als gevolg van diarree. Evidence Action heeft een simpele oplossing: een chloor dispenser bij elke waterbron. Het principe is als volgt: een dorpeling loopt naar de bron, plaatst de jerrycan onder de dispenser, bepaalt aan de hand van de gewenste waterhoeveelheid de dosis chloor en vult daarna zoals gebruikelijk de jerrycan met water. Tegen de tijd dat hij of zij thuis komt heeft het chloor het water gedesinfecteerd en is het drie dagen lang drinkbaar. Bijna vijf miljoen mensen in de drie genoemde landen hebben inmiddels beschikking over veilig water. Voor nog geen euro per persoon.

TOEKENNING STICHTING DIORAPHTE 125.000 euro

der dus dat de Keniaanse overheid bijzondere interesse toonde. Inmiddels is Winning Start onderdeel van een groter nationaal programma onder de noemer G-United. Het mooie daarvan is niet alleen de financiële slagkracht die het programma daardoor krijgt, ook het werven van vrijwilligers is voortvarend door de overheid opgepakt. In 2015 startte G-United met 150 vrijwilligers op 75 scholen in zeven counties, in 2017 waren dat er al 571 op 286 scholen in 19 counties. Samen ondersteunden zij meer dan elfduizend onderpresterende leerlingen.

Over de grens

Terwijl de expansie in Kenia gewoon doorgaat – voor 2019 verwacht Samantha Bastian dat 1600 vrijwilligers actief zullen zijn op achthonderd scholen –, wordt er ook over de grens gekeken. Maar voordat Evidence Action overheden van bijvoorbeeld Oeganda en Malawi voor het model gaat interesseren is er nog meer evaluatie en finetuning nodig. 'We werken samen met de Keniaanse overheid aan een helder model dat reproduceerbaar is. We willen nog meer duidelijkheid over de impact van

Winning Start, over de onderwijskundige resultaten en de continuïteit van de inzet van vrijwilligers. Ook willen we bevestiging van de kosteneffectiviteit van Winning Start. Die bevindingen krijgen we in de loop van 2019 binnen. Ik verwacht dat we eind van het jaar of begin 2020 de interesse van de regering van Oeganda en Malawi kunnen gaan polsen.'

TOEKENNING DIORAPHTE 70.000 euro

Shack Dwellers International sanitaire voorzieningen voor en door de gemeenschap

Een tekort aan schoon water en het ontbreken van sanitaire voorzieningen zijn een paar van de grootste noden van de sloppenwijken in Oeganda. Slechts zes procent van de inwoners heeft toegang tot adequaat sanitair. Het gevolg is ziektes als diarree en cholera, en een hoge kindersterfte. Om daar verandering in te brengen organiseren sloppenwijkbewoners zich in spaargroepen, die samenwerken binnen de stad en tussen steden, en een internationale federatie vormen onder de naam Shack Dwellers International (SDI). De lokale spaargroepen verzamelen gegevens over hun sloppenwijken om met de lokale overheid in gesprek te gaan over verbeteringen in hun wijken.

Met steun van Dioraphte en in nauw overleg met de lokale gemeenschap bouwt Shack Dwellers drie 'community driven sanitation solutions' in evenzoveel steden. In de loop van 2019 verrijzen in sloppenwijken van Kampala, Kabale en Arua sanitaire units. De gebouwtjes bevatten onder meer wc's voor mannen en vrouwen, drie douches en verschillende kranen. Projectleider Merhawi Okbaselasie: 'Naar schatting ongeveer 1750 mensen gaan dagelijks deze sanitaire voorzieningen gebruiken. Onderschat niet welk verschil dat maakt. Nu ontlasten mensen zich vaak in een zelfgegraven gat of gewoonweg op de grond. Dat is niet alleen onhygiënisch en ziekteverwekkend, maar ook mensonterend. Die toiletten betekenen een verheffing van hun leven.'

De gemeenschap speelt een belangrijke rol in het hele proces: bij de identificatie van het probleem, het bedenken

van de oplossing en de uitvoering ervan. 'Ons hele model is gebaseerd op de betrokkenheid van de inwoners van de sloppenwijken,' legt Merhawi uit. 'Dat is een cruciale voorwaarde voor het duurzame succes van onze projecten. De spaargroepen beheren de gebouwtjes, die ook beschikken over zonnepanelen en een vergaderruimte. Federaties kunnen die bijvoorbeeld gebruiken voor bewustwordingsbijeenkomsten over hygiëne. Met de winst die de units genereren kunnen de spaargroepen weer nieuwe initiatieven ontplooiën ter verbetering van de leefomstandigheden in de sloppenwijken.'

TOEKENNING DIORAPHTE 62.099 euro

De in Brussel gevestigde stichting WeForest heeft als doelstelling door herbebossing klimaatverandering te stoppen. Eén van de projecten waarvoor WeForest de steun inriep van Dioraphte is het herstel van Desa'a National Priority Forest in het noorden van Ethiopië. 'Het gaat om een gebied van 25.000 hectare,' vertelt oprichter en CEO Marie-Noëlle Keijzer. 'In de laatste veertig jaar is zeventig procent van het bos door houtkap verdwenen. Alleen het centrum is nog dicht bebost.'

Het goede nieuws is dat WeForest het farmaceutische bedrijf UCB bereid heeft gevonden de herbebossing van 12.000 hectare te financieren. Die gaat dertien jaar duren en is inmiddels in gang gezet. Bovendien ondersteunt de farmaceut daarna twintig jaar lang de monitoring van het bos. Maar herbebossing alleen is niet genoeg. De omringende gemeenschappen die voor bijvoorbeeld brandstof en ander levensonderhoud afhankelijk zijn van het bos moeten alternatieven worden geboden. 'Anders zal de vicieuze cirkel van armoede en de vernietiging van het milieu nooit worden doorbroken,' aldus Keijzer. 'Juist voor die alternatieven voor levensonderhoud hebben we de steun van Dioraphte nodig.'

WeForest heeft een team van vier locals ter plekke om het project te begeleiden. De focus ligt op twee groepen nederzettingen: de Kalamini- en de Hawile-dorpen. Daar leeft zeventig procent van de bevolking onder de armoedegrens en is een groot deel voor het dagelijkse levensonderhoud aangewezen op het bos. De ruim tweeduizend gezinnen krijgen vier alternatieven aangereikt. Ten eerste krijgen boeren bijenkorven in beheer. Alleen al de productie van honing kan hun inkomen verdubbelen. Verder krijgen gezinnen zonder vader kippen voor eigen voeding en voor extra inkomen. Lampen op zonne-energie worden aangeboden zodat de mensen voor licht en warmte geen houtkap meer hoeven te plegen. Ten vierde wordt een stuwmeer uitgebaggerd dat door alle modder nauwelijks nog water bevat. 'Ik was in oktober in Ethiopië om met de regering te overleggen, die overigens heel coöperatief is. De mensen zijn erg enthousiast, omdat ze zien dat we meer doen dan alleen maar bomen planten.'

TOEKENNING DIORAPHTE 150.000 euro

Jacaranda Health

betaalbare hoogwaardige gezondheidszorg voor Keniaanse moeders

Een wereld waarin alle vrouwen en hun families veilig en met waardigheid hun kinderen baren. Dat is het mooie vergezicht waar Jacaranda Health zich voor inzet, om te beginnen in Nairobi. De laatste zeven jaar heeft de stichting in Kenia een betaalbaar gezondheidszorgmodel voor moeders ontwikkeld. Twee interventies moeten met name genoemd worden: *mobile health tools* die zwangere vrouwen en kersverse moeders via sms oproepen voor een medische check, en een *mentor-schap*-programma waarin verpleegster worden getraind in levensreddende vaardigheden. De cijfers? Voor een vijfde van de kosten van een privékliniek leidt het model tot 66 procent minder complicaties bij de geboorte, negentig procent van de vrouwen geeft borstvoeding na de geboorte en 57 procent doet na de geboorte aan gezinsplanning. Niet voor niets is het model door SafeCare uitgeroepen tot één van de beste in Afrika.

Dat zal ook de reden zijn dat het aantal partnerschappen met overheidsklinieken gegroeid is van drie in 2015 naar vijftien in 2017, samen goed voor dertigduizend geboortes. Gesteund door de bemoedigende resultaten wil Jacaranda Health haar methode in meer counties in Kenia introduceren. Daartoe wil ze haar contacten met lokale overheden uitbreiden. 'Die zijn belangrijk omdat zij alle gezondheidsklinieken onder haar hoede hebben,' legt executive director Nick Pearson uit. 'Naast het bestaande partnerschap met Kiambu county heeft Jacaranda Health inmiddels ook een samenwerking met Nairobi-county en Bungoma-county. Daarmee bereiken we met onze sms-dienst nog eens 20.000 vrouwen extra en trainen we via ons mentorschap-programma meer dan tweehonderd gezondheidswerkers in twintig klinieken.'

'We schaken op twee borden,' aldus Pearson. 'Via onze lokale partners proberen we zo veel mogelijk klinieken voor ons model te winnen en zo veel mogelijk vrouwen te helpen. Als we in een handvol counties kunnen laten zien dat het werkt, gaan de andere ook overstag. Tegelijkertijd hebben we contact met de nationale overheid over het beleid en over bijvoorbeeld de opleiding van verpleegsters.'

TOEKENNING DIORAPHTe 25.000 euro

No Means No Worldwide

training voorkomt seksueel geweld

No Means No Worldwide (NMNW is een trainingsacademie voor preventie van seksueel geweld). Naar schatting komt wereldwijd 35 procent van de vrouwen met seksueel geweld in aanraking, in Afrika is dat zelfs 45 procent. Het doel is uiteraard seksueel geweld tegen vrouwen en kinderen de wereld uit te helpen. Daartoe traint NMNW mannen en vrouwen uit zogenoemde *high risk communities* via het IMpower-programma. Dat bestaat onder meer uit zelfverdediging voor meisjes en bewustwordingsmodules voor jongens, uit een netwerk-verwijssysteem en uit anonieme nazorg voor overlevenden van seksueel geweld. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen die het programma hebben gevolgd veel minder (vijftig procent) vaak slachtoffer zijn van seksueel geweld en dat 74 procent van de jongens succesvol hebben ingegrepen bij het zien van een seksueel delict.

Door het bewezen effect van de methode is de vraag ernaar stevig gegroeid. Om het model toegankelijk te maken voor partners en ze te trainen in het gebruik ervan, is meer inzicht in het effect en de efficiëntie nodig, aldus Kirk Friedrich, strategie-ontwikkelaar van NMNW. 'We staan erom bekend dat we alles onderzoeken wat we doen, maar omdat steeds meer partners met ons model gaan werken is er behoefte aan een meer gestandaardiseerd en makkelijker te gebruiken systeem. Daarom zijn we bezig met de ontwikkeling van een monitoring, evaluatie- en leersysteem.'

NMNW zet dit zogenoemde MEAL-systeem in om zijn programma's verder te verbeteren. 'MEAL zal zorgen voor een hoger niveau van verantwoording. Dat is essentieel om verdere steun en investeringen te rechtvaardigen en de implementatie van het IMpower-programma te verbe-

teren.' Het MEAL-systeem wordt in 2019 voor het eerst ingezet tijdens een pilot in Oeganda. Naast Dioraphte wordt het project onder andere gesteund door het US Center for Disease Control en Global Innovation Fund. Friedrich: 'In maart en april gaan we honderd tot honderdvijftig instructeurs trainen. Zij geven IMpower door aan naar schatting 25.000 jongeren.'

TOEKENNING DIORAPHTe 64.000 euro

Sociale Initiatieven in Nederland

Dioraphte geeft middels deze portefeuille financiële steun aan sociaal-maatschappelijke projecten, inclusief opvang en begeleiding, die een verbetering beogen in de situatie van mensen met een migratie/vluchtelingenachtergrond, mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke functiebeperking, alsmede ouderen en mensen met een sociale functiebeperking (mensen die in armoede en isolement leven).

97 toekenningen
totaal 3.234.891 euro

KDC Aandachtslab de lach terug door stimulerende zorg

Suus is een meisje van elf jaar met ernstige meervoudige beperkingen (EMB). De reguliere opvang kan haar niet voldoende aandacht geven, waardoor ze in haar ontwikkeling wordt geremd. Moeder Maud Halkes neemt het heft in eigen handen en begint een eigen kinderdagcentrum. 'Het Aandachtslab biedt alle ruimte voor het benutten van de mogelijkheden van kinderen met een EMB, gericht op hun ontwikkeling en optimale kwaliteit van leven.'

Het is rond het middaguur in een woonwijk in Rijswijk. Voor de deur van een oud schoolgebouw staan een stuk of vijf aannemersbusjes. Maud Halkes zit in haar kluskleren in de oude kantine. 'Hier komt ooit het zwembad,' wijst ze. 'Maar dat is het volgende project.' Ze geeft een rondleiding door het gebouw. In elke ruimte is wel iemand aan het werk. 'Hier komt de keuken, die wordt vanmiddag geleverd.' Van de keuken gaat het naar de groepsruimte, langs een verschoningsruimte naar de therapieruimte, met in het midden een enorme ballenbak. De vertrekken zijn smaakvol, met de oude balkenconstructie in het zicht. Er zijn rustuimtes en, de trots van het Aandachtslab, een snoezelruimte. De kamer oogt als een lounge-ruimte in een hippe club, alles in het wit met kleurrijke lampjes. De grootste hap uit de ruimte neemt het waterbed, ook in het wit natuurlijk. Op de terugweg naar de kantine komen we langs het oude schoolplein. De tegels liggen schots en scheef, niet erg uitnodigend voor rolstoelen. 'Elk moment kan de offerte voor de herbestrating binnenkomen,' aldus Halkes.

Impact

'Suus is de jongste van onze vier kinderen,' vertelt Halkes aan de kantenetafel. 'We zagen niet meteen dat er iets met haar aan de hand was. Na een maand dacht ik: heb ik nou contact of niet? De consultatiearts vond haar hoofdje en handjes wel erg klein. Na tal van onderzoeken was er nog steeds geen diagnose. Wel werd geleidelijk duidelijk wat ze allemaal niet kon: niet lopen, niet praten, niet zelfstandig zitten... Dat wordt dan EMB genoemd: ernstig meervoudig beperkt.' De impact op het gezin was groot. Halkes: 'De eerste zes jaar heb ik maar drie uur per nacht geslapen. Naarmate Suus ouder

werd, gaf EMB allerlei complicaties zoals epilepsie en een vergroeide rug. Onze jaren dertig woning was niet geschikt voor een tillift, zodat we moesten verhuizen.' Sinds haar tweede jaar verbleef Suus op een regulier KDC. 'Niets ten nadele van die mensen, maar de begeleiding is daar één op vier kinderen. Bovendien hebben ze ook nog veel andere niet-kindgebonden taken. Kortom, de aandacht voor Suus schoot erbij in. Ze ontwikkelde zich nauwelijks.' Het meisje, dat ondanks al haar beperkingen vrolijk van aard is, ging zichzelf bijten en zich de haren uit het hoofd trekken. In een therapie van twee weken, met zeer veel aandacht, bleek Suus wel degelijk stapjes te kunnen maken. Haar lach keerde terug.

Voorbeeld

Dat was voor Halkes aanleiding op zoek te gaan naar mogelijkheden om die zorg en stimulerende begeleiding dagelijks te leveren. Ze vond een prachtig voorbeeld in Stichting Zomerkind, een kleinschalig Kinderdagcentrum in Nieuw-Beijerland dat is ontstaan vanuit een ouderinitiatief. Halkes en een paar andere ouders van kinderen met EMB sloegen de handen ineen. Ze vonden een oud schoolgebouw, dat allereerst natuurlijk aangekocht en daarna verbouwd moest worden, wat samen zo'n 750.000 euro kostte. Halkes schreef fondsen aan en verzorgde benefietacties. Sommige bouwbedrijven werken tegen gereduceerd tarief, soms zelfs gratis. Inmiddels is de verbouwing dermate gevorderd dat het Aandachtslab op 2 januari de deuren opent voor acht kinderen met EMB. 'We hebben een teamleider aangenomen, plus drie begeleiders: één begeleider op twee kinderen dus. Daarnaast hebben we een pooltje van ongeveer vijftien vrijwilligers. Die kunnen bijvoorbeeld afwassen of boodschappen doen, zodat alle professionele aandacht naar de kinderen gaat.'

TOEKENNING DIORAPHT 15.000 euro

Diversiteitsland cirkel van eenzaamheid doorbreken

In Amsterdam leven 195.000 55-plussers. Veertig procent daarvan heeft een migrantenachtergrond. Uit onderzoek van de gemeente Amsterdam blijken vooral Turkse ouderen (5655 mensen) zich eenzaam te voelen. Naast eenzaamheid kampen ze vaak met een slechte gezondheid en een matige beheersing van de Nederlandse taal. Ze hebben weinig aansluiting bij de samenleving en kunnen onvoldoende zelfstandig functioneren. Om deze cirkel te doorbreken heeft Stichting Diversiteitsland twee projecten in het leven geroepen.

In het Seniorencollege geven vrijwillige studenten les aan ouderen met dezelfde culturele achtergrond. Hiermee kunnen de lessen zonder taalbarrière aangeboden worden aan ouderen die nooit de kans hebben gekregen om zichzelf op deze manier te verrijken. In het Alzheimer Theehuis werken oudere vrijwilligers met dezelfde achtergrond als de 'patiënten'. Zij beschikken over een juiste 'culturele gevoeligheid' om het taboe van dementie onder Turkse ouderen te doorbreken.

Beide projecten zijn begonnen als pilot die de stichting, met financiële steun van Dioraphte, wegens bewezen succes wil continueren. 'Ouderen volgen colleges over recente thema's. Zo hopen we ze bij de actualiteit te houden,' aldus projectleider Salih Türker. 'Turkse ouderen hebben vaak het gevoel dat ze weinig meer toe te voegen hebben. Wij helpen ze weer bergopwaarts, het is een vorm van empowerment: ook na je 55ste kan je nog veel doen. Na afloop van het college met het thema geschiedenis ging de groep naar verschillende musea, tijdens het kunstcollege maakten de deelnemers een schilderij.'

De lessen mogen zich verheugen in grote populariteit, met wekelijks zo'n 35 tot 40 ouderen. Een daarvan is Havva Kaya. 'Vorig jaar ben ik begonnen en elke woensdag ben ik erbij. Altijd neem ik mijn vader van 83 en moeder van 70 mee. Ook zij vinden het programma erg mooi. De telefoon staat vol met nieuwe contacten. En we hebben ons al weer ingeschreven voor het nieuwe college: muziek.'

TOEKENNING DIORAPHTE 13.000 euro

Humanitas Noord duizend ouderen uit hun isolement

Onder de noemer 'duizend ouderen in de lift' wil Humanitas in de noordelijke provincies thuiswonende senioren ondersteunen. 'Het percentage ouderen dat in een instelling woont daalt al jaren. Dat is mooi, maar vaak heb ze ook moeite zich te handhaven in het moderne leven,' vertelt districtsmanager Gonny Westerhuis. 'Vooral als ze in relatieve armoede of in een sociaal isolement verkeren. Met ons project willen we ouderen helpen langer en plezieriger thuis te wonen.'

Humanitas ontwikkelt daartoe nieuwe activiteiten en past bestaande activiteiten aan. Vrijwilligers krijgen extra training en begeleiding. 'We proberen ook een ander type vrijwilliger te werven. Als je bijvoorbeeld werkt aan netwerkversterking heb je hogeropgeleide vrijwilligers nodig,' aldus Westerhuis. Het project heeft heel concrete doelen. Binnen twee jaar wil Humanitas 375 ouderen hebben bereikt met regelhulp, 375 oudere mensen met activiteiten ter bestrijding van hun eenzaamheid en nog eens 250 senioren hebben geholpen met het versterken van hun netwerk.

Annie Gierveld krijgt sinds enige tijd bezoek van vrijwilliger Willem. Annie woont aan het Dommerskanaal in Drenthe, op een prachtig en rustig plekje. Maar het afgelopen jaar was het té rustig. 'Ik heb geen kinderen en

mijn man is in januari overleden. Vrienden om me heen vallen weg, doordat ze net als ik minder mobiel zijn of overlijden.' Hoewel de buurtzorg veel voor haar doet is Annie erg blij met Willem. 'De verpleging heeft vaak veel tijd voor mij, hoor, maar je komt in situaties waarin het lastig is dat je alleen bent. Je wilt niet alles zomaar met iedereen bespreken. Dan is een maatje wel fijn.' Dat laatste merkt Willem ook. 'Sommige mensen durven anderen niet lastig te vallen, terwijl ze de hulp wel nodig hebben. Een maatje kan helpen om die stappen toch te zetten. Maar het is niet alleen maar ellende hoor, we doen ook gewoon leuke dingen samen.'

TOEKENNING DIORAPHTE 60.000 euro

NewBees nieuwkomers via tussenstap naar de arbeidsmarkt

Tussen 2013 en 2016 vroegen meer dan 200.000 mensen asiel aan in Nederland. Het grootste deel van hen heeft moeite om mee te doen in Nederland en zit nog zonder werk. NewBees is een organisatie die zich richt op het vergroten van kansen van deze nieuwkomers in de samenleving en op de arbeidsmarkt, door middel van talentontwikkeling. Dat doet ze via het aanbieden van vrijwilligerswerk en stages.

door ze samen te brengen met ervaringsdeskundigen en met elkaar. De ervaringsdeskundige ontwikkelt trainingen. Hij of zij is tevens coach en gaat met de deelnemers aan de slag met hun talent in Nederland.'

Natalia Sallam kwam vier jaar geleden uit Syrië naar Amsterdam. Op Facebook las ze over NewBees. 'In maart heb ik me aangemeld, twee weken later werd

ik al gebeld voor een intakegesprek. In april kon ik al beginnen met een stage bij Takecarebnb. Zij matchen vluchtelingen in AZC's aan gastgezinnen. Ik doe administratief werk, waarvoor ik eerst een maand training heb gekregen. Nu volg ik ook nog een workshop van NewBees. Daarin leer ik over de verschillen tussen de Syrische en Nederlandse cultuur, maar ook hoe ik een cv maak en een sollicitatiebrief schrijf.'

NewBees begon met haar activiteiten in 2016 in Zaanstad, maar inmiddels matcht de stichting ook in Amsterdam en Amersfoort. Hierbij stopt de ambitie niet. Dresen: 'We zijn bezig met een analyse van de G40, de veertig grootste steden van Nederland. We willen weten waar onze methode de meeste toegevoegde waarde kan hebben. In maart 2019 nodigen we verschillende steden

uit om in gesprek te gaan over wat we doen, over de impact die NewBees heeft op haar deelnemers en op de samenleving, en om hun behoefte te peilen.'

TOEKENNING DIORAPHTE 27.500 euro

Om de moeilijke stap naar een (betaalde) baan te vergemakkelijken heeft NewBees een traineeschap-model ontwikkeld. 'Het simpelweg aanbieden van stages, vrijwilligerswerk en vacatures is niet genoeg,' aldus directeur Annemiek Dresen. 'Daarom bieden we nieuwkomers intensieve en persoonlijke begeleiding

Jongerenrechtbanken

'Het recht ben je samen, het recht dat ben je zelf'

Jeugdrechtbanken of *youth courts* blijken in de Verenigde Staten al jaren goed te functioneren, zowel preventief als herstelrechtelijk. Twee Amsterdamse rechters brachten het idee daarom naar Nederland. 'De jongerenrechtspraak past soepel in de bredere maatschappelijke tendens dat burgers problemen onderling zelf oplossen zonder de overheid meteen lastig te vallen,' aldus secretaris Eymert van Manen van de stichting Jongerenrechtbanken Nederland.

Op vier scholen in Amsterdam liep afgelopen vier jaar een pilotproject met jeugdrechtbanken. Ouderejaars worden in een opleiding van acht dagdelen klaargestoomd om (herstel)recht te spreken over hun medescholieren. Bij toerbeurt spelen ze alle rollen: president, rechter, griffier, aanklager of advocaat. Elke school heeft een coördinator die 120 uur vrijstelling krijgt om de rechtbanken te begeleiden. Per school spelen ongeveer tien zaken per jaar. De vergrijpen die voorkomen lopen uiteen van (digitaal) pesten tot diefstal, vandalisme en mishandeling. 'In 2018 hebben we zeven zaken gedaan,' vertelt coördinator Jasper Haagsma van het Comenius Lyceum in Amsterdam-West. 'De ernstigste was een jongen die met een stroomstootwapen op school kwam. We hebben eerst met de politie overlegd of we die wel zelf in behandeling mochten nemen.'

Pesterijen

Meestal draaien de zittingen om lichtere vergrijpen, zoals pesten en het posten van kwetsende internet-filmpjes. 'Het gaat om de ontmoeting tussen dader en slachtoffer. De dader wordt geconfronteerd met wat hij heeft aangericht. Dat kan heel heftig worden, met huilende leerlingen aan slachtoffer- en daderkant. Daarna overleggen rechters, daders en slachtoffers over welk schadeherstel billijk is. De dader neemt de verplichting op zich dat binnen bepaalde tijd af te handelen.' Hoewel de preventieve werking van de Jongerenrechtbank lastig te meten valt, is Haagsma enthousiast over het initiatief. 'Bij sommigen pakt het goed uit, maar er is ook wel eens recidive. School is net de echte wereld. De leerlingen krijgen een grote verantwoordelijkheid, je ziet ze groeien in hun rol. Zo'n zitting is ook een training in goed communiceren, in luisteren, doorvragen en inleven.

Daarom moeten we ook vaker zittingen doen. Anders is het geen training.'

Eindrapportage

Na twee succesvolle jaren ging de pilot in september 2017 het laatste, beslissende jaar in. Daarna volgde in augustus jl. de eindrapportage van een evaluatieonderzoek van de Universiteit van Leiden naar de voor- en nadelen van de Jongerenrechtbanken. Daarin wordt het experiment kritisch, maar met positieve grondhouding beschreven, aldus Eymert van Manen. 'De nadruk ligt op hoe dit initiatief beter aan te haken bij de justitiële keten.' De vier deelnemende scholen zijn enthousiast, maar de politie is misschien nog wel het meest enthousiast. 'Niet alleen uit oogpunt van preventie. De politie heeft zo een positieve ingang in de scholen en krijgt meer inzicht in wat er binnen die muren speelt.'

Participatiemaatschappij

Inmiddels hebben verschillende nieuwe scholen zich gemeld om een Jongerenrechtbank binnen hun muren te halen. Zes daarvan zijn Amsterdamse scholen. Verder sluiten scholen in Hollands Kroon, Amstelveen en Bergen (NH) aan. De doelstelling van de stichting is dat binnen vijf jaar zestig jongerenrechtbanken in vijf verschillende arrondissementen functioneren. Volgens Van Manen passen de Jongerenrechtbanken perfect in de trend van de participatiemaatschappij, van burgers die zaken onderling zelf oplossen. 'Scholen hebben ook de wettelijke plicht aan burgerschapsvorming te doen. Vaak komen ze daar nauwelijks aan toe. Via de Jongerenrechtbanken ervaren de scholieren spelenderwijs wat recht en rechtvaardigheid is. Het recht ben je samen, het recht dat ben je zelf.'

TOEKENNING DIORAPTHE 20.000 euro

Prentenboekenplus informatieboeken voor blinde en slechtziende kinderen

Stichting PrentenboekenPlus heeft als doel het lezen van kinderen met een beperking te bevorderen. Dat doet ze onder meer door het ontwikkelen en uitgeven van tactiele prentenboeken, boeken met voelbare lijnen en tekst in braille. Uit de markt kreeg directeur en oprichter Colette Pelt het verzoek of het ook mogelijk was informatieboeken voor blinde en slechtziende kinderen te maken. 'Hoe kan een blinde leerling zelfstandig een afbeelding begrijpen over bijvoorbeeld de werking van een ophaalbrug?' stelt Pelt. 'Op dit moment zijn er geen informatieboeken beschikbaar die een leerling met een visuele beperking zelfstandig kan lezen. Een werkstuk kan hierdoor niet op eigen kracht gemaakt worden. Terwijl in het basisonderwijs het zelfstandig verzamelen en verwerken van informatie toch een van de leerdoelen is. Voor alle kinderen.'

Maar hoe maak je een informatieboek voor kinderen met een visuele beperking? Voor het onderzoek naar

de geschikte methode diende de stichting een aanvraag in bij Dioraphte. Hoewel het onderzoek nog in volle gang is, licht Pelt een tipje van de sluier. 'Het is niet mogelijk om gelijktijdig tactiele afbeeldingen te voelen en braille te lezen. Daarom moet er sowieso gesproken tekst bij. Dan is de kunst om iets te bedenken dat een geluidsopname synchroon kan laten lopen met een illustratie, ook als je door een boek wil grasduinen om willekeurig een bladzijde te lezen. Wanneer het prototype klaar is zullen leerkrachten samen met hun leerlingen de boeken gaan testen.'

Zodra het onderzoek is afgerond is het de bedoeling dat de stichting drie informatieboeken gaat uitgeven voor kinderen van acht tot twaalf jaar: een boek over muziek, een boek over het menselijk lichaam en een boek over natuur. Voor de goede orde, dat gaat dan om boeken van pakweg vijftien bladzijden.

TOEKENNING DIORAPHTE 20.000 euro

Justice and Peace statushouder integreren via sociaal netwerk

Na de grote instroom van vluchtelingen in 2015 raakten ontzettend veel mensen betrokken bij de opvang en integratie van deze nieuwkomers. Ondanks alle goede bedoelingen vallen de resultaten tegen. Lage arbeidsparticipatie van statushouders, slechte inburgeringsresultaten en vervreemding in de Nederlandse samenleving roepen om nieuwe manieren van integratie te testen. Daarom start Justice and Peace de tweejarige pilot Samen Hier.

'Onze werkhypothese is dat toegang tot sociale netwerken de sleutel is tot duurzame integratie en arbeidsparticipatie van statushouders,' vertelt projectleider Maaïke Graaff. 'Maar hoe kan je iemand een sociaal netwerk bieden? Voor de meeste nieuwkomers zijn de klantmanagers van de gemeente, de docent op de taalschool en de vrijwilliger bij VluchtelingenWerk de enige Nederlanders die ze kennen. Informele en vriendschappelijke contacten opbouwen is een stuk lastiger.' Voor het antwoord keek Justice and Peace over de grens, om precies te zijn naar Canada. Daar wordt met succes gewerkt met het zogenoemde community-based-

sponsorshipmodel. Graaff legt het principe uit: 'Een groep Canadezen zet een jaar lang hun netwerk, kennis en tijd in om een vluchteling zo snel mogelijk deel te laten nemen aan de samenleving. Nu blijkt dat ongeveer de helft van de Syrische vluchtelingen die aan dit programma deelnamen een baan hebben gevonden, tegen tien procent van de andere Syrische vluchtelingen.'

Geen wonder dus dat Justice and Peace dit model naar Nederland wil vertalen. De bedoeling is dat 'Welkom Groepen' van vijf mensen die elkaar al kennen een statushouder in hun netwerk opnemen. De vijf Nederlanders krijgen een vragenlijst voorgelegd over hun professionele bestaan, hun gezinssamenstelling, wat ze willen betekenen voor de nieuwkomer... De statushouder wordt geïnterviewd over zijn achtergrond, opleiding, kwetsbaarheden et cetera. Op die tweeledige input wordt een algoritme losgelaten die groepen en statushouders met elkaar matcht.

'We zitten nu in de startfase,' aldus Graaff. 'De eerste groepen gaan in februari aan de slag. We hopen uiteindelijk vijftig welkomgroepen te kunnen vormen. De uitdaging is daarvoor andere mensen te vinden dan degenen die normaal gesproken als vrijwilliger bij vluchtelingen betrokken zijn. Ondernemende dertigers en veertigers. We bezoeken daarvoor bijvoorbeeld zzp'er-bijeenkomsten in Haarlem en Almere. De eerste reacties zijn erg enthousiast.'

TOEKENNING DIORAPHTE 60.000 euro

Welkom Festival, foto Jan van der Ploeg

iMMO

medisch onderzoek ondersteunt verhaal gemartelde asielzoeker

Het instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek (iMMO) doet forensisch medisch onderzoek naar de fysieke en psychische gevolgen van marteling en geweld bij asielzoekers. Mensen wier asielaanvraag door de Immigratie-en Naturalisatie Dienst (IND) is afgewezen, kunnen bij iMMO aankloppen. 'Het IND is helemaal gericht op het beoordelen van verhalen,' weet directeur Annemieke Keunen. 'Daar werken vooral juristen, geen mensen die asielzoekers medisch en psychisch kunnen onderzoeken.' En dat is soms wel nodig. Niet voor niets staat in de Procedure Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement dat medisch onderzoek mogelijk moet zijn. 'Medici hebben tools ter beschikking die juristen niet hebben. Door het opgelopen trauma of door schaamte blijken sommigen van hen niet in staat om hun verhaal geloofwaardig over te brengen.'

Een schrijnend voorbeeld is Afya, een lid van de Oromo-minderheid in het noorden van Ethiopië. Ze trouwt en raakt zwanger van een man die lid is van het Oromo Liberation Front. Op een nacht komen soldaten haar man zoeken. Als die niet thuis is, verkrachten ze

haar. Ze wordt opgesloten, weer verkracht en gemarteld. Eenmaal vrij vlucht ze via Soedan naar Libië. Om de oversteek naar Italië te betalen doet ze zwaar lichamelijk werk. Weer wordt ze meermalen verkracht. Via Italië komt ze in Nederland terecht. De medewerker van de IND vindt haar verhaal ongeloofwaardig en wijst haar aanvraag af. Ze klopt aan bij het iMMO. Onderzoekers zien littekens van marteling over haar hele lichaam en constateren PTSS. Op basis van het iMMO-rapport krijgt Afya alsnog een verblijfsvergunning.

iMMO voert per jaar circa honderd van dit soort onderzoeken uit. Eén onderzoek kost ruim veertig uur werk, waarvan circa dertig uur voor rekening komen van de vrijwillig werkende arts en psycholoog. Keunen: 'Ondanks hun vrijwillige inzet kost een onderzoek de organisatie ongeveer 3675 euro. Met de bijdrage van Dioraphte kunnen we dus ruim acht onderzoeken uitvoeren. Het helpt ons onze achterstanden weg te werken.'

TOEKENNING DIORAPHTE 30.000 euro

Wetenschap en Onderzoek

Met de portefeuille Wetenschap en Onderzoek steunt Dioraphte activiteiten ten behoeve van medisch wetenschappelijk onderzoek op de terreinen, zeldzame ziekten, verwaarloosde tropische ziekten en voedselzekerheid.

12 toekenningen
totaal 2.727.198 euro

bijen@wur op weg naar Varroa-resistente bijen

De wetenschap is het er inmiddels over eens: de Varroa-mijt is de belangrijkste oorzaak van de massale bijensterfte van de afgelopen jaren. De ondergang van bijenvolken ondermijnt de essentiële bestuiving van veel voedselgewassen in Nederland, Europa en de rest van de wereld. Daarmee vormt de bijensterfte een gevaar voor de voedselzekerheid.

Onder de noemer bijen@wur doet de Wageningse wetenschapper Tjeerd Blacqui re onderzoek naar het ontstaan van resistentie tegen de mijt. Via natuurlijke selectie probeert hij bijenvolken te kweken die Varroa-resistent zijn. Een proces waarbij je een lange adem nodig hebt en veel bijenvolken. Naast locaties in Zeewolde en het Duitse Roergebied heeft bijen@wur in 2018 in Geel in België nog een locatie geopend. 'Op een heel mooie plek, met veertig bijenvolken bij een oude imker,' weet Blacqui re. Net als een stichting die anoniem wil blijven heeft Dioraphte een ton aan deze uitbreiding bijgedragen.

Het al tien jaar lopende onderzoek begint nu zijn vruchten af te werpen. 'De eerste bemoedigende resultaten hadden we na vier jaar, maar nu, na tien jaar, hebben we een paar goede resistente volken waarmee goed te imkeren valt. Dat lijkt een lange periode, maar in het perspectief van natuurlijke selectie is dat heel snel. Varroa is zo'n zware bedreiging, dat de mijt een heel sterke selectiefactor is. Wat zwak is valt meteen af.'

Bestrijdingsmiddelen blijken geen structurele oplossing voor het probleem, maar nog steeds zetten de meeste imkers (natuurvriendelijke) pesticiden in tegen de mijt. Blacqui re: 'Onze taak is niet alleen natuurlijke selectie te bevorderen, maar ook culturele selectie. We moeten imkers opvoeden om natuurlijker te imkeren en te vertrouwen op de bijen zelf. Hoe natuurlijker ze werken, hoe minder risico er is dat er nieuwe problemen opduiken. De natuur kan nu eenmaal heel veel zelf oplossen.'

TOEKENNING DIORAPHTE 100.000 euro

Arista Bee Research Darwin in een snelkookpan

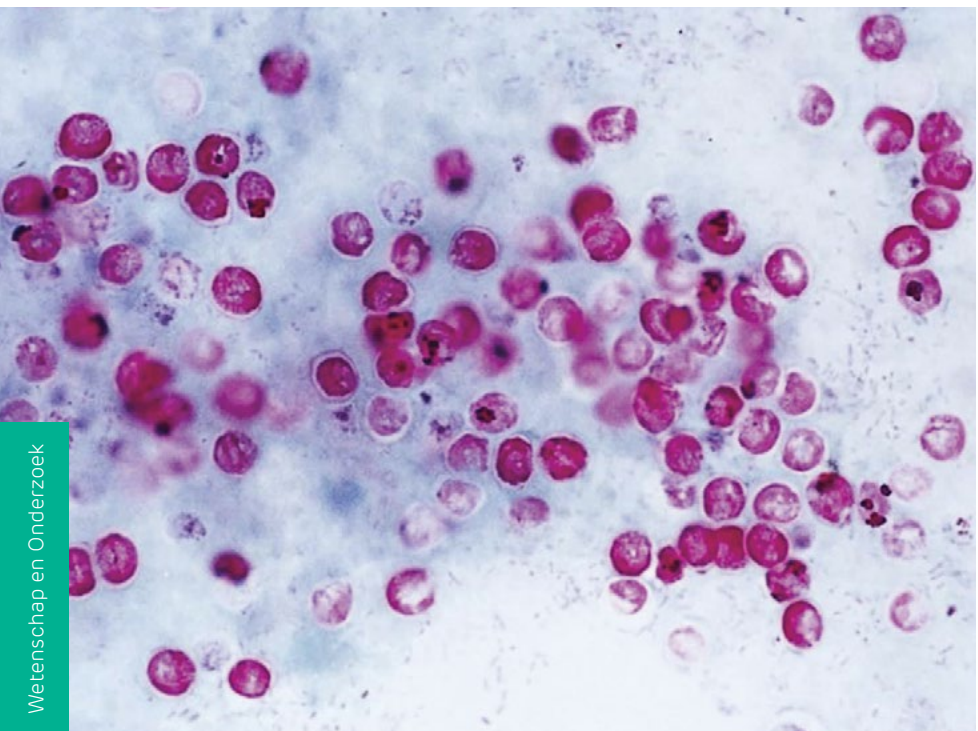
Meerdere partijen doen onderzoek naar de massale bijensterfte. Wat deze partijen gemeen hebben, is dat ze de Varroa-mijt als grote boosdoener zien. Ook zijn ze het eens over de oplossing: natuurlijke selectie. Arista Bee Research gebruikt een methode die de natuurlijke selectie versnelt. Oprichter BartJan Fernhout bouwt met zijn stichting voort op de bevindingen van het Amerikaanse ministerie van Landbouw (USDA). 'Die hebben al in de jaren negentig laten zien dat het mogelijk is om honingbijen te selecteren met zogenoemd Varroa Sensitieve Hygi ne (VSH)-gedrag. Deze bijen kunnen Varroa in het broed detecteren en het besmette broed verwijderen. Zo kan de mijt zich niet voortplanten. Bij het telen van Varroa-resistente bijenvolken door Arista komt met name deze VSH-eigenschap naar voren.'

Een complicerende factor hierbij is dat in de natuur een bijenkoningin met tien tot vijftien darren paart. De kans dat daar niet-Varroa-resistente darren tussen zitten is heel groot, waardoor steeds weer volken ontstaan met een te hoge Varroa-besmetting. Om dit risico te onder-
vangen werkt Arista met inseminatie, en wel door   n dar. 'Daardoor hebben alle werksters van een volk dezelfde vader en dezelfde moeder. Die besmetten we met mijten en dan kijken we of de werksters de VSH-eigenschap hebben. Zo ja, dan telen we met dat volkje verder. Zo kunnen we binnen twee   drie generaties een volk telen met honderd procent Varroa-resistentie. Het is natuurlijke selectie in een hogedrukpan.'

De stichting werkt zowel met vrijwilligers als met beroepsimkers die elk jaar meer dan duizend volken selecteren op Varroa-resistentie. Fernhout: 'We zoeken naarstig naar imkers die met inseminatie weten te werken en ons teeltprogramma kunnen volgen. Inmiddels hebben we steeds meer mensen in dienst die de imkers begeleiden deze technieken onder de knie te krijgen. Dankzij stichtingen als Dioraphte kan het probleem van door Varroa veroorzaakte bijensterfte binnen tien jaar de wereld uit zijn.'

TOEKENNING DIORAPHTE 100.000 euro

AMC Parasitologie
lokalisatie en overdracht van de 'diarreeparasiet'

Ernstige diarree is wereldwijd de op een na meest voorkomende doodsoorzaak onder kleine kinderen: jaarlijks overlijden 800.000 baby's en peuters aan de ziekte. Ook als de ziekte niet fataal is, leidt diarree tot ondervoeding, wat groei- en ontwikkelingsstoornissen tot gevolg heeft. De grootste veroorzaker van diarree is het rotavirus, op de voet gevolgd door de Cryptosporidium-parasiet, die cryptosporidiose overbrengt. De parasiet wordt overgedragen via besmet voedsel en water en er is, anders dan bij het rotavirus, nog geen vaccin tegen ontwikkeld. Bovendien bestaan er geen goede geneesmiddelen.

Henk Schallig, parasitoloog/microbioloog van het AMC, doet in Malawi onderzoek naar de besmetting door de Cryptosporidium-parasiet. In de eerste onderzoeksfase, ook mede door Dioraphte ondersteund, heeft hij vooral

de grootte van het probleem in kaart gebracht. 'Eén op de vijf kinderen met diarree is besmet met de parasiet. En dan zijn er nog kinderen drager zonder dat ze de symptomen vertonen. Het probleem is dus misschien nog wel groter dan we denken. Bovendien lijkt het erop dat de besmetting vooral van mens op mens plaatsvindt.'

Het vervolgonderzoek, dat gezamenlijk wordt gedaan met onderzoekers van het Queen Elizabeth Central Hospital in Blantyre, richt zich voornamelijk op waar en hoe de besmetting plaatsvindt. 'Als een kind besmet blijkt met de Cryptosporidium-parasiet gaan we naar zijn huis. We testen zijn broertjes en zusjes, onderzoeken de drinkwaterbron, de latrines, de huis-

dieren... Zo proberen we te achterhalen waar de "hotspots" van de parasieten zijn.' De bedoeling is zo'n achthonderd besmette kinderen te bezoeken en in en rond hun huis monsters te verzamelen.

In samenwerking met de Universiteit van Twente wordt de geografische verspreiding van de parasiet in kaart gebracht. 'Elk besmet kind krijgt een gps-tracking nummer, zodat we straks via de satelliet kunnen zien waar de hotspots van de Cryptosporidium-parasiet zijn. Daar kunnen we dan actie gaan ondernemen. Omdat een effectief geneesmiddel tegen cryptosporidiose niet bestaat, zijn interventies gericht op het verbreken van de transmissie een van de weinige mogelijkheden deze ziekte te bestrijden.

TOEKENNING DIORAPHTE 115.573 euro

EspeRare nieuw leven in onderzoek naar zeldzame XLHED

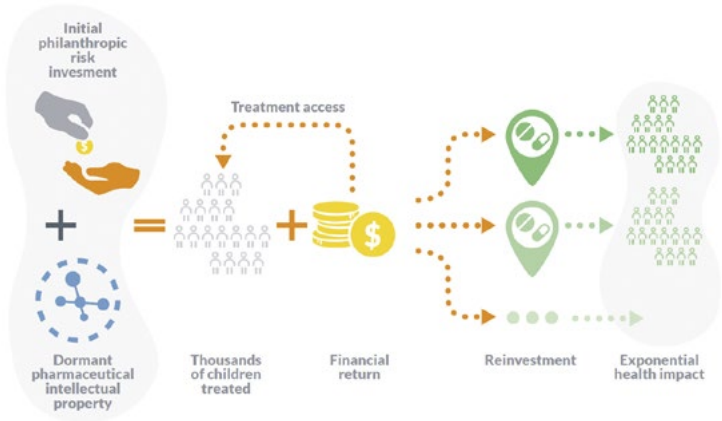
Wereldwijd zijn meer dan zeventuizend zeldzame ziektes bekend, minder dan vijf procent ervan kent een bewezen therapeutische behandeling. In Europa lijdt één op de twaalf mensen aan een zeldzame ziekte; de helft van hen is kind. EspeRare is een in Geneve gevestigde stichting die zich inzet voor het ontwikkelen van behandelingen van zeldzame ziektes bij kinderen. De methode die EspeRare hanteert, is eenvoudig en doeltreffend. De stichting adapteert veelbelovende onderzoeken van de farmaceutische industrie die (vaak om commerciële redenen) in de la zijn beland. Vervolgens benadert EspeRare fondsen om via donaties de onderzoeken nieuw leven in te blazen. Momenteel heeft de stichting vijf behandelingen van zeldzame ziektes onder handen. Eén daarvan, de ontwikkeling van een medicijn tegen XLHED, wordt gesteund door Dioraphte.

XLHED wordt ook wel extodermale dysplasie genoemd. Chris Greenwood, hoofd investor relations: 'Officieel een genetische huidziekte, maar er zijn veel andere symptomen. Mensen met XLHED zien er vreemd uit, met een ongewone vorm van het hoofd, dun haar en slechte, vaak

puntige, tanden. Ook ontberen ze de mogelijkheid te zweten. Pasgeboren baby's met XLHED werden vroeger in de couveuse gelegd, met vaak dodelijke gevolgen.'

In de Verenigde Staten was de farmaceutische industrie al vergevorderd met het onderzoek naar een behandeling tegen XLHED bij ongeboren kinderen, maar helaas werd het onderzoek in 2015 stopgezet. In 2016 werd EspeRare gevraagd of ze interesse had om het intellectuele eigendom van het onderzoek (ter waarde van 40 miljoen dollar!) gratis over te nemen om het ontwikkelingsproces van een medicijn tegen XLHED voort te zetten. Via fondsen als Dioraphte haalde de stichting de benodigde 1,6 miljoen euro bij elkaar, en in de universiteit van Erlangen (Duitsland) vond ze de partner om het onderzoek te voltooien. 'Er zijn al ongeborenen geïnjecteerd met het medicijn en de resultaten zijn bemoedigend,' aldus Greenwood. 'Een totale genezing is misschien te sterk uitgedrukt, maar veel symptomen blijken te verdwijnen. Dat leidt tot een significante verbetering van de levenskwaliteit.'

TOEKENNING DIORAPHTE 150.000 euro

Care4BrittleBones
hoog tijd voor een internationale richtlijn voor OI

Bij (heel) jonge patiënten die met gebroken ledematen in het ziekenhuis belanden, wordt nogal eens mishandeling vermoed. Het overkwam ook Dagmar Mekking en haar echtgenoot, toen hun piepjonge dochter een arm brak. Er was iets anders aan de hand: bij nader onderzoek bleek ze te lijden aan *Osteogenesis Imperfecta* (OI), ook wel brozebottenziekte genoemd. 'Deze situatie vindt één a twee keer per jaar plaats,' vertelt Mekking. 'Soms worden kinderen zelfs weggehaald bij hun ouders, met diepe wonden bij ouders en kind tot gevolg.'

Het probleem voor artsen is dat OI een zeer zeldzame ziekte is. Daardoor laat de diagnose vaak lang op zich wachten en is de behandeling nog verre van optimaal. 'Op dit moment wordt OI in elk land en in elk ziekenhuis verschillend behandeld,' weet Mekking. 'Er is relatief weinig kennisuitwisseling tussen de medische experts over welke behandeling het beste resultaat geeft.' Om internationale kennisuitwisseling en wetenschappelijk onderzoek naar OI te bevorderen richtte Mekking in 2012 Care4BrittleBones op. Een van de mijlpalen van de

stichting is een pilot uit 2016, met als doel een richtlijn voor fysiotherapie bij kinderen met OI te ontwikkelen. De richtlijn is inmiddels vertaald in verschillende talen, wordt besproken op nationale en internationale congressen en toegepast bij patiënten in Nederland en in veel andere landen.

Geruggensteund door dit succes wil de stichting nu ook een internationale richtlijn voor het diagnosticeren en klinisch behandelen van OI ontwikkelen. De richtlijn bundelt de kennis van de dertig beste experts wereldwijd. Zij stellen hun tijd gratis ter beschikking. 'Onze rol is het coördineren van het project en het ondersteunen van de implementatie van de richtlijn,' aldus Mekking. 'Geregeld overleggen en discussiëren de experts in teleconferenties, maar ik wil ze ook minstens eenmaal fysiek bij elkaar brengen. Zodra de experts consensus bereikt hebben, zal die in een wetenschappelijk tijdschrift worden gepubliceerd. Dat helpt bij de verspreiding en geeft de richtlijn meteen een kwaliteitsstempel.'

TOEKENNING DIORAPHT 80.000 euro

VUmc Alzheimercentrum
snellere diagnose FTP voorkomt veel ellende

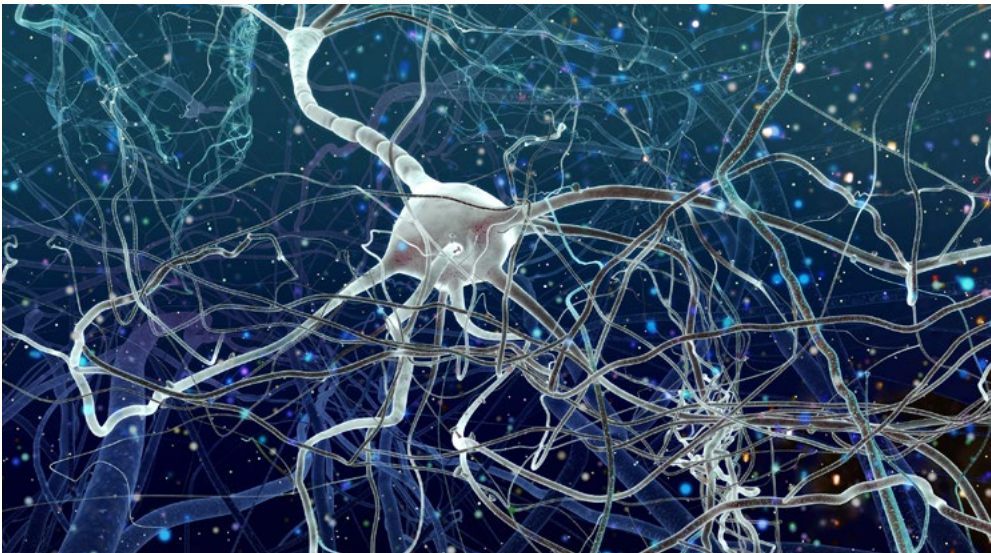
Dementie vormt doodsoorzaak nummer één in Nederland. Minder bekend is dat dementie al vóór het 65e levensjaar kan voorkomen. In bijna de helft van de gevallen gaat het dan om frontotemporale dementie (FTD). Naar schatting lijden ruim achtduizend mensen in Nederland aan FTD. Vergeleken met de ziekte van Alzheimer wordt er relatief weinig onderzoek naar FTD gedaan.

Neuroloog Yolande Pijnenburg van het VUmc Alzheimercentrum wil daar verandering in brengen. 'Het bijzondere van de ziekte is dat degene met FTD meestal zelf geen klachten heeft. De omgeving des te meer. Partners of kinderen merken dat hij of zij zich steeds meer sociaal terugtrekt, emoties niet goed meer aanvoelt, en ingewikkelde zaken niet meer overziet. In de loop van het ziekteproces wordt de persoon met FTD toenemend apathisch, dwangmatig of ontremd. Vaak denken artsen dat er psychische oorzaken ten grondslag liggen aan de symptomen. Voordat de juiste diagnose gesteld is zijn gezinnen uit elkaar gevallen of familiebanden verbroken. Heel schrijnend.'

Pijnenburg wil de donatie van Dioraphte inzetten om te komen tot een diagnostisch model van de ziekte: 'Momenteel is er nog niet een goede test beschikbaar om FTD te diagnosticeren. Wij willen onderzoeken welke combinatie van testen de beste is om FTD vast te stellen.' Ook is meer vervolgonderzoek nodig naar het beloop van de ziekte. 'Wat is achteruitgang? Een dokter kan bijvoorbeeld medicijnen voorschrijven die de achteruitgang van het geheugen remmen, terwijl de partner dagelijks te maken heeft met steeds irritanter gedrag.'

Een derde doelstelling van het onderzoek is het opzetten van internationale samenwerking. 'Ik ben net terug van een groot internationaal FTD-congres in Sydney, waar ik een *plenary lecture* mocht houden. Duidelijk was dat de diagnosestelling unaniem als belangrijkste onderzoeksvraag werd omarmd. We hebben ter plekke een consortium opgericht waar zich inmiddels vijftien medische centra bij hebben aangesloten. Ik weet zeker dat deze samenwerking met internationale partners het onderzoek in een stroomversnelling brengt.'

TOEKENNING DIORAPHT 598.509 euro

Podiumkunsten

Dioraphte ondersteunt projecten en activiteiten in de professionele podiumkunsten: muziek en muziektheater (alleen klassiek en jazz), dans, theater, gemengde podiumkunstenfestivals en veelbelovende nieuwe initiatieven in de podiumkunsten. Daarnaast ondersteunt Dioraphte enkele film- en literatuurfestivals met een regionaal en/of landelijk bereik.

Dioraphte zoekt in het bijzonder naar projecten en activiteiten in de podiumkunsten die zorgen voor ontwikkeling en vernieuwing van de podiumkunsten en activiteiten die de instroom en doorstroom van professioneel podiumkunstentalent bevorderen.

101 toekenningen
totaal 1.855.361 euro

Theaterfestival Boulevard ontregeling en verwarring in zinderend Den Bosch

Begin augustus 2018 was Den Bosch weer één groot podium. Elf dagen lang begeisterte Theaterfestival Boulevard de stad met theater, dans, muziek en interdisciplinaire kunstvormen. In theaters, hallen, kerken, schuren, tenten en Block Boxes. Festivaldirecteur Viktorien van Hulst: 'We willen geëngageerd werk tonen, voor een zo groot mogelijk publiek.'

Het is onmogelijk om Festival Boulevard in een paar woorden te vatten. Zinnelijk en zuidelijk; Staalkaart van het hedendaags podiumaanbod; Katalysator, inspirator; Springplank voor de Nederlandse professionele podiumkunstenaar... Dan eerst de cijfers maar: in totaal waren er 125 verschillende activiteiten geprogrammeerd, goed voor 55.000 verkochte kaartjes en naar schatting 140.000 bezoekers.

Echte mensen

Zenit van het festival was het festivalplein, in de slagschaduw van de Sint-Jan. Het plein was verrijkt met drie installaties: een kubus, een piramide en een halve cilinder. Daarbinnen vonden elke dag intieme voorstellingen van een kwartier plaats. De hitte weerhield de toeschouwers er niet van binnen te stappen. Als in alle veelheid van vorm, inhoud en locatie een overkoepelend thema genoemd kan worden is dat 'ontregeling'. Dat begon al bij de bitterbal gevuld met chocoladerisotto en eindigde bij diverse voorstellingen onder het motto What you see is what you guess. En bij het Europese dansproject Performing Gender, een onderzoek naar gender, identiteit en seksuele voorkeur.

'We hebben verwarring op alle terreinen laten landen,' lacht Van Hulst. 'Mijn uitdaging is werk te programmeren dat zowel door professionals als door gewone mensen wordt gewaardeerd. Onder de bezoekers waren veel

"echte" mensen. Daarmee bedoel ik dat het publiek niet alleen bestond uit ingewijden, uit mensen die bijvoorbeeld op techniek en context letten. Op dit festival worden makers ook geconfronteerd met mensen met relatief weinig theaterervaring. Dat is heel inspirerend spelen.'

Talentontwikkeling

Elke festivaldirecteur tekent vooraf voor zomers weer, maar de warmte kan ook te gortig worden. Een voorstelling die op het water plaatsvond moest worden afgelast. Reden: blauwalg. Toevallig was dat een voorstelling van Wild Vlees. Het collectief maakt deel uit van het tweejarige 'nieuwe theatermakers'-traject. Producent van het collectief is Job Rietvelt. Hij studeerde in 2016 af aan de Academie voor Theater en Dans in Amsterdam. 'Wild Vlees was mijn afstudeerproject. Vorig jaar is onze voorstelling gecoproduceerd en begeleid door Boulevard. Dit jaar mochten we terugkomen en de coaching in de praktijk brengen. Helaas ging de voorstelling Dear Friends, wolves have always eaten sheep vanwege de hitte niet door.'

Landelijke meetlat

Boulevard doet nog meer aan talentontwikkeling. Zo is er het samenwerkingsverband PLAN, de Broedplaats in het hoofdkwartier van het festival (het jaar rond) en diverse samenwerkingsverbanden met kunstopleidingen. 'Bovendien,' aldus Van Hulst, 'zetten we ons in om het werk van talentvolle jonge makers en beeldbepalende mid-careermakers ook internationaal te promoten, vooral door onze samenwerkingen met internationale podia en festivals. Als gevolg van speelbeurten tijdens Boulevard krijgen makers vaak internationale speelbeurten. We hebben uitstraling naar heel Nederland en Vlaanderen én daarbuiten. In Amsterdam is dat voor een festival vanzelfsprekend, maar in een stad als Den Bosch moet je dat er altijd bij zeggen. Boulevard kan langs de landelijke meetlat worden gelegd, en niet langs de regionale.'

TOEKENNING DIORAPHTE 50.000 euro

Delft Fringe Festival 'Opera is kei cool!'

Sanne Vleugels

Tussen 31 mei en 10 juni 2018 veranderde de Delftse binnenstad in één groot podium. Voor de achtste keer nam het Delft Fringe Festival bezit van de stad. 'Dit jaar hadden we 192 aanmeldingen, waar we maar plaats konden bieden aan vijftig makers,' vertelt directeur Roel Funcken. Gesteund door het prachtige weer ontving het festival 14.000 bezoekers die de voorstellingen beoordeelden met gemiddeld een 8,6. Sinds eind 2017 staat het festival op eigen benen en heeft het zowel qua organisatie als qua aanbod een professionalisering ingezet.

Het festival richt zich vooral op jonge opkomende podiumkunstenaren. De genres zijn breed vertegenwoordigd: theater, dans, zang, cabaret, circus, opera... Gemeen hebben de voorstellingen dat ze op verrassende locaties worden gespeeld. Zo was operazangeres Sanne Vleugels te zien en te horen in een grote schuur, in een schuilkerk midden in Delft en in een molen. Het voordeel van

voorstellingen in molens en schuren is dat de bezoekers dicht op de huid van de kunstenaar zitten. Dat leidt tot ontmoeting en interactie. 'Door de voorstellingen op onverwachte plekken bereiken we ook publiek dat normaal gesproken niet naar het theater gaat,' zegt Funcken.

Vleugels' voorstelling Het Eeuwige Bruidsmisje won de Publieksprijs. 'Dat was een hele verrassing, hoewel ik wel door had dat ze goed werd ontvangen. Toen ik op de laatste dag in de Delftse Molen optrad, stonden er rijen voor de deur.' De sopraan beschouwt het Delft Fringe Festival als perfecte springplank naar een groter publiek. Ze heeft al verschillende aanvragen voor optredens binnen en is campagnebeeld van het festival in 2019. Ondertussen is ze druk met de openingsvoorstelling van die editie. 'Mijn missie is te bewijzen dat opera niet saai en oubollig is. Opera is hartstikke keicool!'

TOEKENNING DIORAPHT 11.500 euro

Oerol
levende kunstinstallatie verbindt makers, bezoekers en eilanders

Oerol staat bekend als openluchtlaboratorium én als podium voor nieuw theaterwerk. Het festival ontwikkelt vanaf 2018 jaarlijks een 'artistiek hoogwaardig project op het snijvlak van cultuur en natuur'. Te beginnen met het mede door Dioraphte gefinancierde expeditieproject Wayfaring van het Engelse collectief And Now. 'Wayfaring is eigenlijk een nieuw genre,' legt festivaldirecteur Marelle van Rongen uit. 'Het is een levende kunstinstallatie die zich over de hele periode uitstrekt en het hele festival verbond. Juist omdat dit project zo ongewoon en anders is, heb je vertrouwen nodig tussen instelling en fonds.'

De aanloop naar Wayfaring duurde eigenlijk al het hele jaar. Kunstenaars kwamen naar het eiland op zoek naar locaties en materialen, eilandkinderen hielpen de makers met opbouwen en de opening van het festival vond plaats in de installatie. Net als de slotmanifestatie overigens. Bezoekers konden gedurende het festival in een cirkel op het Noordsvaarderstrand een 'offer'

achterlaten, een object waaraan gedachten, gevoelens en dromen kleven. Makers legden een decorstuk of het script van hun voorstelling op de hoop. Op 24 juni ging alles in vlammen op. 'Een ongekende rituele, inclusieve, samensmeltende apotheose van Oerol 2018 die eilanders, bezoekers, pers, professionals en artiesten samenbracht,' aldus Van Rongen.

Dat de installatie 'eindigde' op het uitgestrekte strand van de Noordsvaarder was niet toevallig. 'We zijn geïnteresseerd in grensgebieden,' vertellen de makers Ben Rigby en Mandy Dike. 'Wat zijn grenzen en hoe weet je waar ze liggen? Een strand markeert de overgang tussen het land en de zee. Het is een grens die altijd in flux is: voortdurend in verandering en ontwikkeling. Wayfaring geeft ruimte aan het ongewone. Daar waar dingen onbegrijpelijk, ongrijpbaar en soms chaotisch zijn, ontstaat potentieel. Vuur heeft dat ook. Je weet nooit helemaal zeker wat het vuur precies gaat doen.'

TOEKENNING DIORAPHT 35.000 euro

LeineRoebana vijf dansers en de muzikaliteit van het lichaam

LeineRoebana is een nationaal en internationaal bekend dansgezelschap dat geleid wordt door Andrea Leine en Harijono Roebana. De voorstellingen en activiteiten van het gezelschap vormen een integraal geheel van artistieke ontwikkeling, reflectie op maatschappelijke ontwikkelingen, inspanningen om meer publiek te bereiken en de mogelijkheid om jong talent te coachen. 'Met het project Sweet Demon richten wij ons op een nieuwe generatie dansers,' aldus Andrea Leine. Voor Sweet Demon is ge-

kozen voor vijf mannelijke dansers; een keuze die direct leidt in de richting van het thema 'liquid gender'. Gender wordt hierbij gezien als een glijdende schaal tussen twee extremen van mannelijkheid en vrouwelijkheid, die niet alleen bepaald wordt door de vorm van het voortplantingsorgaan.

In Sweet Demon herontdekt LeineRoebana haar grootste inspiratiebron: het lichaam dat ook zonder muziek vol muzikaliteit zit. Naast de gezichtsbepalende danser van het gezelschap Uri Eugenio, vult een aantal nieuwe gezichten het toneel. Twee van hen, Andrea Pisano en Timon de Ridder, studeerden ten tijde van de voorstelling nog aan de Hogeschool voor de Kunsten. 'Ze hebben een bepaalde bewegingsintelligentie die precies bij onze club past,' legt Leine uit. 'Ze kunnen met hun lichaam in een taal denken.'

Andrea Pisano heeft inmiddels een contract gekregen voor het tweede deel van Sweet Demon en ook voor de volgende voorstelling. 'Tegenwoordig is talentontwikkeling een hot item, maar vaak is het te vluchtig. We maken het duurzaam. Als je een talent prikkelt, moet het daarna ook de volgende stap kunnen maken. Wij werken met een kleine groep. Bij LeineRoebane geldt dat je tweehonderd procent aanwezig moet zijn. Dat kan lastig zijn, maar ook heel mooi. We zien de jonge dansers echt stappen in hun professionele ontwikkeling maken.'

TOEKENNING DIORAPhte 30.000 euro

Operadagen Rotterdam springplank voor jong talent

Operadagen Rotterdam noemt zich h t festival voor opera en muziektheater. Van 2017 tot 2020 richt het festival zich op de thematiek Lost & Found, de zoektocht naar een nieuw thuis in de samenleving. In 2018 voltrok zich de 13de editie, met als subthema heldenmoed. In tien dagen tijd werden ruim honderd voorstellingen gespeeld voor de ogen van 23.000 mensen. Daaronder waren zo'n tweehonderd programmeurs uit binnen- en buitenland. Hun aanwezigheid geeft het festival een 'springplankfunctie' voor jonge makers. Zo presenteren zij hun werk tijdens het GALA! 'Dat is zowel een publieksevenement als een bijeenkomst voor professionals uit het muziektheaterwereld,' legt Tobias Kokkermans uit. Hij is als dramaturg en programmeur aan het festival verbonden. 'Elk jaar worden daar de ODR-awards uitgereikt. Dat betekent veel media-aandacht voor jonge talenten en introductie tot het netwerk van professionals. Een aantal van hen wordt gevraagd om in komende edities iets voor Operadagen Rotterdam te maken. Zo zijn de winnaars van 2018, Lisa Verbelen en Ariaah Lester, momenteel nieuwe voorstellingen aan het maken die in première gaan tijdens de Operadagen 2019.'

Ook geeft Operadagen jonge makers opdrachten voor nieuw werk. Het werk wordt doorgaans gemaakt en gerepeteerd bij een partner, zoals Productiehuis Theater Rotterdam. Kokkermans: 'Gezamenlijk gaan we op zoek naar nieuwe, getalenteerde muziektheatermakers die in coproductie van beide huizen een nieuwe voorstelling maken.'

Door te (co)produceren, te begeleiden, premièreplaatsen te bieden en matchmaker te zijn tussen makers, publiek en programmeurs, neemt Operadagen Rotterdam verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en zichtbaarheid van talenten. D  ontdekking van dit jaar was de Tanzaniaans-Nederlandse sopraan Nienke Nasserian Nillesen.

Nog maar net afgestudeerd bestormt ze de zalen met haar voorstelling Masai. Die gooide ook tijdens de Operadagen hoge ogen. 'Speciaal voor het festival maakte ze haar tweede voorstelling, Mzungu, die eveneens voor een staande ovatie zorgde,' vertelt Kokkermans. 'Van Nienke zullen we in de toekomst nog veel gaan horen.'

TOEKENNING DIORAPHT 25.000 euro

Peter de Grote Festival van pril talent tot internationaal gerenommeerd

Het Peter de Grote Festival is in 21 edities uitgegroeid tot het grootste en meest toonaangevende kamermuziekfestival van Noord-Nederland. De concerten vinden plaats op karakteristieke locaties, waar internationaal gerenommeerde musici uitdagende programma's ten gehore brengen. Ook in 2018 werden nagenoeg alle concerten goed bezocht, door in totaal ruim zeventuizend bezoekers, aldus directeur Sipke Bakker.

Daarnaast geeft het festival ruim baan aan talent, meent Bakker. 'We hebben een geweldige lijn ontwikkeld. In onze Summer Academy volgen jonge strijkers en pianisten van over de hele wereld masterclasses en kamermuzieklessen van de optredende musici. Als brug tussen de Academy en de "volwassen" concerten verzorgen jonge professionals die op de drempel van hun concertcarri re staan lunchconcerten. Eveneens dagelijks volgen om vijf uur de Young Master-concerten, waarin bijna afgestudeerde conservatoriumstudenten en jonge professionals een podium krijgen. Als klap op de vuurpijl is er een participatory concert, waarin de meest in het oog springende talenten samen met hun docenten een regulier concert verzorgen.'

Een muzikant die alle trappen van het festival heeft genomen is celliste Dana de Vries. Als achtjarige nam Dana al deel aan de Summer Academy voor Jong Talent. 'De laatste keer dat ik deelnam aan de Summer Academy mocht ik spelen met een master, met violist Ronald Hooegeveen Het is een hele eer te spelen met mensen die al naam gemaakt hebben.' Vanaf haar zestiende

deed Dana drie keer op uitnodiging mee aan de Young Masters-concerten, onder meer met de pianiste Delphine Armand.' Het Peter de Grote Festival is vaak een opmaat voor meer, maar Dana vindt het vooral heel erg leuk om deel te nemen. 'Het festival voelt voor mij als thuiskomen, en niet alleen omdat ik zelf uit het Noorden kom. Als ze me uitnodigen zal ik altijd ja zeggen.'

TOEKENNING DIORAPHT 7.500 euro

Foto Foppe Schut

Cultureel Erfgoed

Middels deze portefeuille geeft Dioraphte financiële ondersteuning aan projecten die het behoud en beheer beogen van roerend en onroerend cultureel erfgoed in Nederland. Dit in de ruimste zin van het woord: monumenten, archeologie, archieven en musea.

30 toekenningen
totaal 1.481.648 euro

Landgoed Fraeylemaborg het leven van de laatste landadel

Onder de rook van de stad Groningen ligt het Landgoed Fraeylemaborg. Met jaarlijks bijna honderdduizend bezoekers is het een van de belangrijkste trekpleisters van de provincie. Na een eerdere, grootscheepse restauratie in de jaren zeventig staat de borg aan de vooravond van nieuwe herstelwerkzaamheden. 'We moeten dit unieke erfgoed veiligstellen voor toekomstige generaties,' aldus directeur Marjon Edzes.

Zelfs op een van de kortste en somberste dagen van het jaar is de entree naar de Fraeylemaborg fraai: links restaurant De Boerderij, rechts de orangerie en het koetshuis en recht vooruit de borg, die met beide vleugels de bezoeker als het ware met open armen ontvangt. Directeur Marjon Edzes showt het interieur met ingehouden trots. Te beginnen in het dertiende-eeuwse steenhuis; de verdedigingstoren waar in latere perioden de rest van de borg aan vast is gebouwd. Her en der zijn nog resten van de oude muren zichtbaar. Edzes gaat voor naar de grote zaal, de kleine zaal (nu ook in gebruik als trouwzaal) en via de vestibule naar de andere kamers. De muren zijn niet alleen behangen met schilderijen van voorouders. 'Kijk, dat is een Mesdag. Er hangen hier vijf werken van de Haagse schilder.' Eén kamer is helemaal gereserveerd voor een tijdgenoot van Mesdag, de Groningse schilder Gerrit van Houten. Niet voor niets, legt Edzes uit. 'In 1970 lukte het de laatste bewoners, de familie Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren, niet langer om de borg te onderhouden. Het landgoed werd verkocht aan de Stichting Gerrit van Houten. Deze heeft het beheer en onderhoud ondergebracht bij de Stichting Landgoed Fraeylemaborg. De Gerrit van Houten Stichting draagt jaarlijks bij aan de exploitatie op voorwaarde dat het werk van de schilder en zijn tijdgenoten een permanente plek in het huis krijgen.'

Landadel

Het interieur van de Fraeylemaborg ademt voornamelijk het negentiende-eeuwse leven van de noordelijke landadel. De borg zelf trekt zo'n 35.000 bezoekers per jaar. Het bijbehorende landgoed is minstens zo bijzonder. Ooit ingericht als barokke tuin is de 23 hectare in de negentiende eeuw omgetoverd tot een romantisch Engels park, met kunstmatige rivieren, heuvels en waterpartijen, en meer dan 60.000 bezoekers per jaar. Het park is vijf jaar geleden gerestaureerd, de borg in de jaren zeventig. Geen wonder dat die toe is aan een nieuwe grootscheepse restauratie. 'Het gaat niet om herstel van aardbevings schade,' aldus Edzes. 'Daar is een apart potje voor en dat is al in 2017 gedaan. Nu gaan we drie projecten gelijktijdig uitvoeren: de restauratie van alle gebouwen en bijbehoren, de verduurzaming van alle gebouwen, en het museale klimaat. Daarnaast laten we een preventief onderzoek uitvoeren naar de fundamente en de ondergrond in het verband met aardbevings schade.'

Identiteit

Dioraphte draagt alleen bij aan de restauratie, en in het bijzonder aan de restauratie van de bordestrap, het toegangshek en de grachtmuur. 'Na deze restauratie kunnen we weer even vooruit. De borg leeft in de omgeving, hij geeft identiteit aan de bewoners. We hebben niet voor niets zeshonderdvijftig vrienden. We doen ook ons best om nieuwkomers te bereiken en te vertellen over de rijke geschiedenis. De komende jaren willen we een overzichtswerk over de geschiedenis van de Fraeylemaborg publiceren. Ook zijn we bezig met *augmented reality*. Komende zomer kunnen bezoekers via hun smartphone de verhalen achter de belangrijkste objecten van onze collectie beluisteren. Het stemt mij gelukkig dat dit erfgoed geconserveerd wordt voor de toekomstige generaties.'

TOEKENNING DIORAPHTE 100.000 euro

Noord-Hollands Archief ontsluiting topcollectie Koninklijke Joh. Enschedé

In 2015 kreeg het Noord-Hollands Archief (NHA) de omvangrijke collectie van drukkerij en familiebedrijf Koninklijke Joh. Enschedé in bruikleen. Dioraphte ondersteunde de grootscheepse verhuizing financieel. Nu wil het NHA de collectie verder ontsluiten en presenteren en roept daarvoor opnieuw de hulp van Dioraphte in. Senior medewerker presentatie Mart van de Wiel legt uit wat zo bijzonder is aan het Enschedé-archief: 'Het is het oudste, compleetste bedrijfsarchief van Nederland. Het familiebedrijf heeft praktisch alles bewaard. Bijvoorbeeld de stempels en matrijzen (de lettertypen) die op gelijke voet staan met die van Museum Plantin-Moretus in Antwerpen. De bankbiljetten- en postzegelcollecties bevatten duizenden prachtige ontwerpen en specimen van vermaarde ontwerpers, zoals Escher. Ook is het

bedrijf de drukker geweest van de Oprechte Haarlemse Courant, lange tijd de meest gezaghebbende krant van Nederland. De complete set edities is aanwezig.'

Met de ontsluiting is inmiddels een begin gemaakt, maar het NHA wil de collectie niet achter gesloten deuren houden. 'We zien het als nationaal erfgoed. Een deel ervan gaan we via een permanente tentoonstelling in de Janskerk aan het publiek presenteren.' De bedoeling is dat de tentoonstelling in september opent, met als

thema Ontzag en Vertrouwen. 'Daaraan haken we verhalen over het bedrijf Enschedé, over hoe geld wordt gemaakt, over de postzegels en de ontwerpers die eraan werkten.'

Naast de permanente tentoonstellingen zal de Janskerk ook tijdelijke exposities huisvesten. 'Daarin gaan we aan de hand van de collectie in op hedendaagse thema's, die van alle tijden blijken te zijn. Neem het fenomeen fake news. Multatuli werd in 1866 correspondent voor de Oprechte Haarlemse Courant in Duitsland. Om meer gezag aan zijn meningen te ontleen, had hij 58 keer uit de Mainzer-Beobachter geciteerd. Toen die krant helemaal niet bleek te bestaan, werd Multatuli op staande voet ontslagen.'

TOEKENNING DIORAPHTE 60.000 euro

De Museumfabriek antwoord op onpersoonlijke musea

De Museumfabriek, voorheen Museum TwentseWelle, wil mensen actiever bij het museum betrekken en realiseert daarom in samenwerking met Rijksmuseum Twenthe het Twentelab. 'Met het Twentelab willen we de liefhebbers weer in het centrum van de aandacht plaatsen,' legt directeur Arnoud Odding uit. 'In de meeste musea is de collectie het terrein van de conservator en de restaurator. Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek beschikken over uiterst rijke verzamelingen kunst, technologie, wetenschap, natuur en historie. Groepen mensen zijn gefascineerd door delen van die collecties. In het Twentelab betrekken wij hen bij het registreren, conserveren, ontsluiten en zelfs restaureren.'

Odding geeft een voorbeeld. 'We hebben een van de mooiste collecties fossielen van de vroegste dinosauriërs. Een gedeelte daarvan is opgegraven in de kalksteengroeve in Winterswijk. Daar is nog heel veel werk aan te verrichten. Er zijn soorten bij die nog nooit zijn beschreven. Straks kunnen vrijwilligers in een speciale werkplaats met het juiste gereedschap fossielen blootleggen en onder begeleiding beschrijven.'

Het is de bedoeling dat liefhebbers op hun specifieke gebieden aan het werk gaan. Eendrachtig vergroten ze de wetenschappelijke kennis over de collectie. De bevindingen worden vastgelegd in een database en

opgenomen in het digitale museum. Bovendien dragen ze misschien wel bij aan een van de vijfen-twintig collectiekabinetten in de Museumfabriek, waarin verhalen worden verteld over de disciplines heen. Een kabinet vormt straks een samenhangend geheel waarin de uiteenlopende collecties en de fascinaties van mensen samenkomen. 'De Museumfabriek ondergaat de komende twee jaar een transformatie naar een soort eenentwintigste-eeuwse Wunderkammer,' aldus Odding. 'Musea zijn ooit ontstaan uit obsessies van mensen, uit een hang naar kennis. Het Twentelab is het antwoord op de wat onpersoonlijk en afstandelijk geworden musea van de voorbije decennia.'

TOEKENNING DIORAPHTE 100.000 euro

Artist impression collectiebeheer

Hervormde Gemeente Harderwijk

restauratie 'stripverhaal' Bijbelse geschiedenis

Tijdens de uitgebreide restauratie (1968-1981) van de Grote Kerk in Harderwijk kwam van onder lagen kalk een verborgen schat naar boven. In de monumentale kruiskerk bleken zich unieke gewelfschilderingen te bevinden, in 1561 aangebracht door Ewolt van Delft en zijn dochter. Kunsthistoricus en voormalig Rijksmuseumdirecteur Henk van Os zei over de aangetroffen schilderijen: 'Je moet ver Europa ingaan om zo'n prachtig stripverhaal van de Bijbelse geschiedenis te vinden.' Albert Heldoorn, voorzitter van het College van Kerkrentmeesters van de Hervormde Gemeente, is niet minder enthousiast: 'Nergens anders is het complete arsenaal van de Bijbel van Genesis tot Openbaringen in dergelijke middeleeuwse symboliek weergegeven.'

De ontdekking was natuurlijk prachtig, maar de blootgelegde gewelfschilderingen worden belaagd door erosie die voortkomt uit de bouw fysica van het casco en door scheuren vanuit een onstabiele kapconstructie. Kortom, er is een nieuwe restauratie nodig, die de kapconstructie herstelt en de gewelven stabiliseert. 'Als we nu geen paal en perk stellen aan de zettingen in de kapconstructie ontstaan er nog meer scheuren,' weet Heldoorn. 'De constructeurs die inmiddels aan de gang zijn gegaan, waren al beducht op stukken die naar beneden konden vallen.'

De restauratie bestaat uit drie fasen en kost 2,5 miljoen euro. Dioraphte draagt aan de eerste twee fasen bij: eerst aan de conservering van de gewelfschilderingen in het koor, de viering, het schip en de kolommen, dan aan het herstel van de scheuren en het pleisterwerk en de stabilisering van de kapconstructie. In de derde fase worden de randvoorwaarden (klimaatbeheersing)

verbeterd met de plaatsing van voorzetglas voor de glas-in-loodvensters en wordt de laatste hand gelegd aan de restauratie van de schilderijen. 'Wij beogen de consolidatie van de schilderijen, zodat komende generaties ervan kunnen genieten,' legt Heldoorn uit. 'Ook versterkt de restauratie de basis onder rondleidingen en educatieve programma's. Zo kunnen we de verhaallijnen en het ambacht onder de aandacht blijven brengen van bezoekers, scholieren en toeristen.'

TOEKENNING DIORAPHT 100.000 euro

Middeleeuwse Archieven Amsterdam

via gasthuisarchieven naar de middeleeuwse mens

De archieven van de drie oudste gasthuizen van Amsterdam – het Oude Gasthuis, het St.-Pietersgasthuis en het O.L.-Vrouwengasthuis – en van de twee opgeslokte kloosters (het Oude en het Nieuwe Nonnenklooster), zijn een schatkamer voor mediëvisten en geïnteresseerde leken. Er is echter een probleem: in 1908 maakte een gemeentearchivaris een inventaris op van de Amsterdamse gasthuisarchieven waarmee hij meer schade aanrichtte dan goed deed. Hij legde namelijk alle documenten van de vijf afzonderlijke instellingen op één hoop, waardoor deze archieven hopeloos door elkaar raakten. Gelukkig heeft mediëvist Bas de Melker voor zijn proefschrift *Metamorfose van stad en devotie* een begin gemaakt met de ontsluiting van de gasthuisarchieven. Hij ontdekte en ontcijferde codes op de documenten waaruit te herleiden is van welk gasthuis of van welk klooster de documenten afkomstig zijn.

Helaas is De Melker eind 2018 overleden. Mariëlle Callenbach heeft zich namens de Stichting Middeleeuwse Archieven ontfermd over de verdere ontsluiting van de gasthuisarchieven. 'Toen Bas de Melker ziek werd en er geen hoop op genezing meer was, wilde hij deze intellectuele erfenis veiligstellen en riep hij het project Ontsluiting Amsterdamse Gasthuisarchieven in het leven.'

Samen met een groep vrijwilligers en stagiaires van de Universiteit van Amsterdam inventariseert, transcribeert en digitaliseert ze de archieven. Callenbach: 'We streven naar een archiefinventaris die de oorspronkelijke archiefordening

van de middeleeuwse Amsterdamse gasthuizen en het Oude en het Nieuwe Nonnenklooster weerspiegelt. Bovendien geeft hij toegang tot alle persoonsnamen en geografische vermeldingen en een overzicht van het vermogensbeheer van de gasthuizen. Daarnaast komt er een publicatie die de bronnen uit de gasthuisarchieven digitaal toegankelijk maakt. De belangrijkste bronnen komen in transcriptie en hertaling voor het publiek beschikbaar. Met een wetenschappelijke bronnenuitgave bedienen we de wetenschappelijke onderzoeker.'

TOEKENNING DIORAPHT 60.000 euro

Arnold Croiset van Uchelen, voorzitter

Arnold Croiset van Uchelen studeerde filosofie en rechten in Groningen en is sinds 1989 advocaat. Hij werkte korte tijd in New York en Frankfurt. Vanaf 2000 is hij partner bij Allen & Overy Amsterdam, gespecialiseerd in financiële en ondernemingsgeschillen. Naast advocaat is hij onder meer voorzitter van de Raad van Toezicht van het Nexus Instituut en lid van de Raad van Advies van de David Lynch Foundation (Nederland).

Bernard Uyttendaele, penningmeester

Bernard Uyttendaele studeerde bedrijfskunde in Antwerpen en de VS. Hij was twintig jaar bestuurlijk actief in de liftensector en de telecom markt. Hierna was hij betrokken bij het verandermanagement van organisaties en vervulde hij een aantal toezichtfuncties. Sinds 2012 is hij voornamelijk maatschappelijk actief. Vooreerst als Directeur van de stichting War Child (2012-2015) en vervolgens als CEO van de European Venture Philanthropy Association (2016-2018). In juni 2018 werd hij benoemd tot Directeur Rentmeester van de stichting Boschuyzen en van de Fundatie van de Vrijvrouwe van Renswoude te 's Gravenhage. Daarnaast is hij lid van het investeringscomité van het Venture Philanthropy Fonds van de Koning Boudewijn Stichting.

Jacqueline Detiger, bestuurslid

Jacqueline Detiger studeerde Culturele Antropologie, Communicatiewetenschap en volgde de postacademische opleiding Philanthropic Studies. Zij werkte onder andere bij het VSBfonds. Nu is zij al langere tijd consultant via Beter Geven voor vermogensfondsen en filantropen. Naast haar werk is zij adviseur/bestuurder bij diverse stichtingen waaronder bestuurder bij Goeie Grutten en lid van de Belangenraad Meijndel.

Glenda Nühn, bestuurslid

Glenda Nühn studeerde rechten in Johannesburg en voltooide de postacademische opleiding Alternative Dispute Resolution aan de UvA. Zij werkte als advocaat in Zuid-Afrika en is momenteel mediator. Ze is mede-oprichter en was voorzitter van een stichting ten behoeve van ontwikkelingsprojecten in Afrika en andere delen van de wereld. Zij is co-chair van het Nederlandse comité van Human Rights Watch en lid van de supervisory board van de Wildlife Justice Commission.

Peter Mensing, bestuurslid

Peter Mensing studeerde Economie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij was gedurende dertig jaar Management Consultant bij Booz Allen Hamilton; waarbij hij de laatste jaren als SVP verantwoordelijk was voor de Europese activiteiten. Tijdens deze periode was hij ook bestuurder bij Plan en voorzitter Raad van Toezicht van de Stadsschouwburg. Op dit moment is hij commissaris bij een aantal bedrijven en toezichhouder bij een aantal non-profitinstellingen, waaronder De Balie en het Nedpho.

Onze adviseurs

Henk van Stokkom, operationeel directeur en adviseur Sociale Initiatieven en Wetenschap en Onderwijs, werkte eerst in de internationale grondstoffenhandel, daarna voor een bedrijf dat een stichting financierde met activiteiten voor kinderen met een handicap in Zuid-Amerika. Vanaf 1995 werkte hij als zelfstandige voor beleggingsfondsen en vermogensfondsen. Sinds 2008 is hij uitsluitend actief voor vermogensfondsen.

Accountants
Lentink De Jonge

Mustapha Charifi, adviseur Sociale Initiatieven Nederland, studeerde economie, culturele antropologie en bestuurskunde. Hij adviseert organisaties in het sociale domein, is directeur van een welzijnsorganisatie en is toezichthouder bij een aantal zorg- en welzijnsorganisaties.

Financiën en financiële administratie
Jac's den Boer & Vink

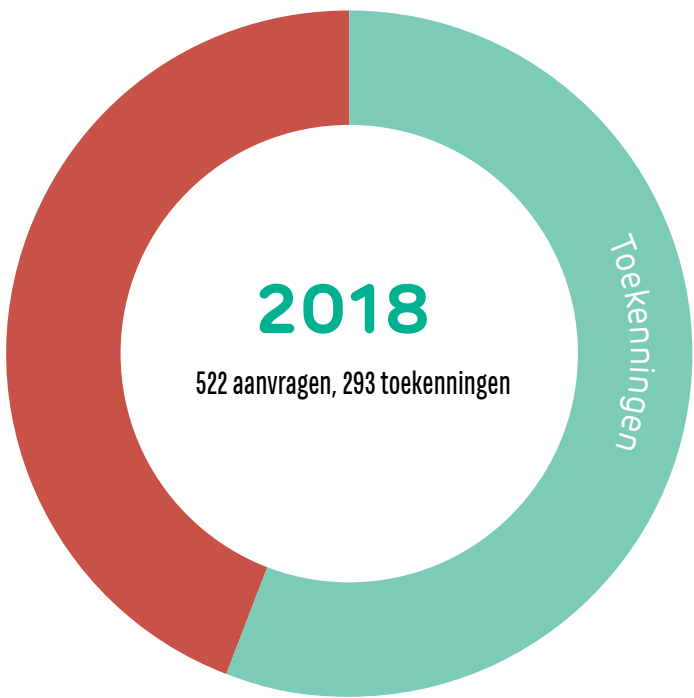
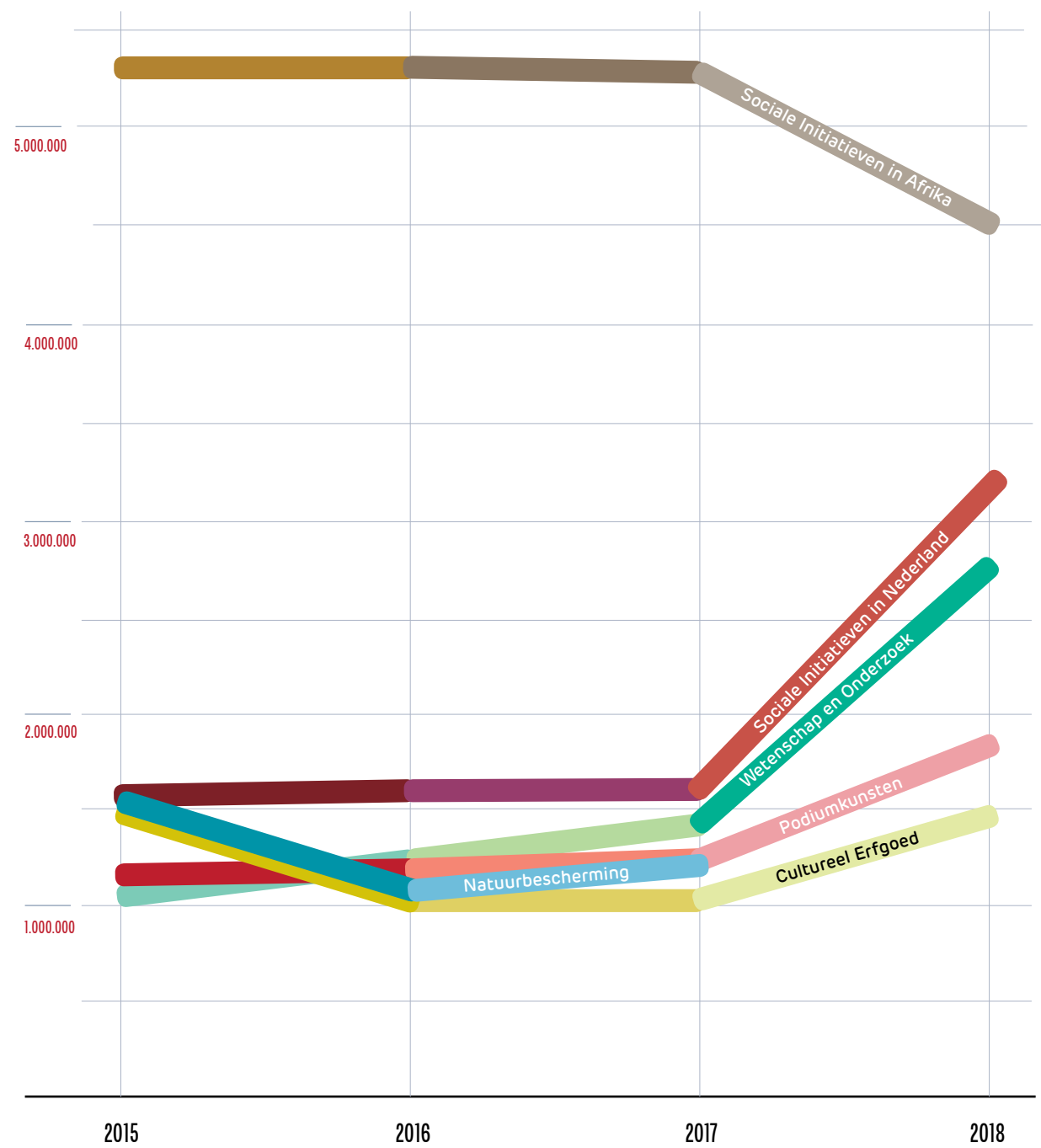

Lonneke Regter, adviseur Podiumkunsten, is werkzaam als consultant, interim manager/directeur en toezichthouder in de culturele en publieke sector. Zij studeerde muziekwetenschap en kunstbeleid en -management (Universiteit Utrecht), muziek (conservatoria van Den Haag en Amsterdam) en vulde haar kennis aan met MBA-modules (Nyenrode Business Universiteit).

Antoon Ott, adviseur Cultureel Erfgoed, studeerde kunstgeschiedenis en rechten in Leiden. Na zijn directeurschap van de stichting NedArt richtte hij het bureau Artilaw op. Dat adviseert onder meer overheden, stichtingen, musea, vermogensfondsen en particulieren op het snijvlak van kunst, cultuur en recht. Hij vervult diverse bestuursfuncties in de cultuursector en publiceert regelmatig over kunst en cultuur.

Overzicht toekenningen 2015 t/m 2018

< Vanaf 2018 is het jaarlijkse donatiebudget verhoogt van ruim 12 naar ruim 14 miljoen euro. Dat vertaalt zich in de scherp stijgende lijnen van Sociale Initiatieven Nederland, Wetenschap en Onderzoek, Podiumkunsten en Cultureel Erfgoed.

In het oog springt het einde van de lijn Natuurbescherming. Bij aanscherping van het beleid in 2017 is besloten te stoppen met dat werkgebied.

^ Het aantal gehonoreerde aanvragen groeit gestaag: van 188 in 2015, 195 in 2016 en 213 in 2017 naar 293 in 2018. De verhouding tussen aanvragen en toekenningen lag in 2018 op 56%.

Colofon

© Stichting Dioraphte, maart 2019

www.dioraphte.nl

Tekst Boudewijn Smid, boudewijnsmid.nl

Fotografie Sophie Eekman, sophieeekman.nl

Ontwerp Fridy Visser Knof, fridyvisser.nl

Digitaal drukwerk, speedoprint.nl

